

Πρόλογος

Το Αγροτοσυνεταιριστικό Κίνημα στην Άρτα μετράει παρουσία παραπάνω από έναν αιώνα και σε μια πτυχιακή εργασία είναι πολύ δύσκολο να καλυφτούν όλες οι πτυχές του.

Ήταν χαρά μου να ασχοληθώ με αυτό το ιδιαίτερα πολύπλοκο και απλησίαστο θέμα, γιατί είναι ένα σημαντικό κομμάτι της ιστορίας του τόπου μου, γιατί αποτελεί πρόκληση και στοίχημα για εμένα.

Και σε αυτή την προσπάθειά μου με βοήθησαν πάρα πολλοί που ασχολήθηκαν ή ασχολούνται με το Συνεταιριστικό Κίνημα της περιοχής της Άρτας, τους οποίους και ευχαριστώ θερμά.

Ακόμη ευχαριστώ τον καθηγητή μου κ. Κων/νο Αποστολόπουλο, για τα όσα είχα την τύχη να διδαχθώ κοντά του και αφιερώνω αυτή την πτυχιακή μου εργασία, στην οικογένειά μου, για την αμέριστη συμπαράστασή της, η οποία για μένα ήταν πηγή αισιοδοξίας και δύναμης σε όλη την διάρκεια των σπουδών μου.

Ευχαριστίες

Ευχαριστώ θερμά όσους και με οποιονδήποτε τρόπο βοήθησαν για αυτή την πτυχιακή μου εργασία, όπως:

1. Τους υπαλλήλους της Διεύθυνσης Δασών Άρτας
2. Τους υπαλλήλους της Διεύθυνσης Γεωργίας Άρτας
3. Τον πρόεδρο της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Άρτας - Φιλιππιάδας κ. Ευάγγελο Βαγγέλη
4. Τον πρόεδρο του Πτηνοτροφικού Συνεταιρισμού Άρτας κ. Παύλο Μίχα
5. Τον Γεωπόνο και Καθηγητή ΤΕΙ Ηπείρου κ. Δημήτρη Ξυλογιάννη
6. Τους εργαζόμενους στην εφημερίδα της Άρτας "ΝΕΟΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ"
7. Τον πρόεδρο του Αναγκαστικού Συνεταιρισμού Συνδιοκτησίας Δάσους και Χορτονομής Αθαμανίου κ. Βασίλη Ψωράκη και
8. Τους διάφορους προέδρους εν ενεργεία και μη Αγροτικών Συνεταιρισμών Νομού Άρτας.

Σκοπός της εργασίας

Οι παππούδες και οι προπαππούδες της σημερινής γενιάς, εκείνοι οι απλοϊκοί και στην μεγάλη τους πλειοψηφία, αμόρφωτοι αγρότες της περιοχής της Άρτας, πριν από 100 περίπου χρόνια, συνειδητοποίησαν την ανάγκη της αλληλεγγύης και της συνεργασίας, για να απαλύνουν την τυραννισμένη τους ζωή και να δημιουργήσουν προοπτικές και δυνατότητες, για ένα πιο ανθρώπινο μέλλον για τους ίδιους και τα παιδιά τους.

Σε εποχές ιδιαίτερα δύσκολες και σκληρές, σε ένα περιβάλλον αδιάφορο έως και εχθρικό και σε κοινωνίες με κύριο και βασικό χαρακτηριστικό την ωμή εκμετάλλευση του ανθρώπου από τον άνθρωπο, εκείνοι ξεπέρασαν τους εαυτούς τους, υπερέβαλαν των δυνατοτήτων τους, αποτόλμησαν και με κινδύνους ακόμη και για την ίδια τους τη ζωή, ενστερνίστηκαν τις συνεταιριστικές αρχές, αγωνίστηκαν με πίστη για αυτές, εμπυχώθηκαν από τον πόλεμο που δεχόντουσαν από τα οικονομικά και κοινωνικά κατεστημένα της εποχής, επέβαλαν την συνεταιριστική ιδέα, οργανώθηκαν, άλλαξαν τη ζωή τους, απέκτησαν πεποίθηση και ενθουσιασμό, σκοπούς και στόχους.

Ήταν οι "πρωτοπόροι" του Αγροτοσυνεταιριστικού Κινήματος της Άρτας.

Βασικός λόγος για τη συνένωσή τους, ήταν αρχικά η κάλυψη των βασικών αναγκών τους, ήταν η ίδια η επιβίωση και η «κοινωνική απελευθέρωση», από τη μιζέρια και από την φεουδαρχική νοοτροπία και κοινωνία των γαιοκτημόνων, της μετά τσιφλικιάδων εποχής.

Η συνεταιριστική μας ιστορία, για να γίνει σήμερα κατανοητή, επιβάλλεται να γίνει κάποια αναφορά στις γενικότερες συνθήκες, που επικρατούσαν στον τόπο μας, ειδικότερα μετά την Τουρκοκρατία.

Μόνον έτσι θα εξηγηθεί και το γεγονός, γιατί οι συνεταιριστικές κινήσεις εκείνης της περιόδου βρήκαν κατάλληλο έδαφος για να καρποφορήσουν και για να αλλάξουν ριζικά την οικονομικοκοινωνική ζωή των αρτινών.

Το ότι ο θεσμός των Συνεταιρισμών καθιερώθηκε με νόμο και με πρωτοβουλία του Κράτους, δεν σημαίνει ότι και η μετέπειτα εντυπωσιακή επιτυχία και πορεία του Αγροτοσυνεταιριστικού Κινήματος, ήρθε από μόνη της και σαν φυσικό επακόλουθο.

Χωρίς τις πρωτοβουλίες εμπνευσμένων ατόμων, που είχαν προηγουμένως "ασπαστεί" σαν "αγία" την συνεταιριστική ιδέα, χωρίς τους προσωπικούς αγώνες και τις θυσίες αυτών των ατόμων, δεν είναι βέβαιο αν το Κράτος θα υιοθετούσε και στη συνέχεια, με εκατοντάδες νόμους, θα στήριζε αυτόν τον θεσμό.

Υπήρξε καθοριστική αλληλεπίδραση των πρωτοπόρων της συνεταιριστικής κίνησης και των μαζών και ο θεσμός του συνεταιρισμού, δεν επιβλήθηκε "εκ των άνω" και δεν ήταν "εισαγόμενος".

Προέκυψε από τις ανάγκες, του λαού μας και από τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν, επαναλαμβάνουμε μετά την αποχώρηση των Τούρκων τσιφλικιάδων, μετά τον εξαναγκασμό των ντόπιων τσιφλικιάδων, για παραχώρηση των μεγάλων εκτάσεων που "κληρονόμησαν" από τους κατακτητές, αλλά και μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο και τα δεινά που συσσώρευσε στη χώρα μας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	ΠΡΟΛΟΓΟΣ	1
2.	ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	2
	<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1</u>	
3.	ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ	4
4.	Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΤΑ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ ΠΕΡΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ	5
5.	ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ	6
6.	Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ Η ΑΚΜΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΣΤΗΝ ΑΡΤΑ	8
7.	ΟΙ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΡΤΑΣ	12
	<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2</u>	
8.	ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΚΜΗΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΟΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΑΡΤΑ	16
9.	ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ	19
	<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3</u>	
10.	ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΑΡΤΑΣ	21
11.	ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΑΡΤΑΣ	23
12.	ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΜΕ ΘΕΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ	24
	<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4</u>	
13.	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ	26
	<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5</u>	
14.	ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΑΛΛΗΣ ΜΟΡΦΗΣ	30
15.	ΚΛΑΔΟΙ ΚΑΙ ΤΟΜΕΙΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	31
16.	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	32
17.	ΕΣΠΕΡΙΔΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ	34
18.	ΕΛΑΙΟΠΑΡΑΓΩΓΗ	36
19.	ΑΛΙΕΙΑ	37
20.	ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΩΝ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ	39
21.	ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑ	40
22.	ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΦΑΡΜΕΣ ΤΑ ΒΟΣΚΟΤΟΠΙΑ	42
23.	ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ	44
24.	ΑΓΟΝΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΘΟΓΕΝΗ ΕΔΑΦΗ	45
25.	ΝΕΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	46
26.	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	51
27.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	52
28.	ΕΠΙΛΟΓΟΣ	55
	<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ</u>	
29.	ΤΟ ΕΝΤΥΠΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	56
30.	ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ - ΓΡΑΦΗΜΑΤΑ - ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ	60-91
31.	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	92

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

Είναι δύσκολο κάποιος να δώσει σήμερα την έννοια και τον τελικό ορισμό, το τι σημαίνει Συνεταιρισμός.

Ο καθένας δίνει το δικό του ορισμό και ανάλογα πως το αντιλαμβάνεται.

Παλιότερα ήταν "ιδέα", αναγκαιότητα και επιλογή επιβίωσης.

Στα μέσα του 19ου αιώνα ήταν μορφή οργάνωσης για την υπεράσπιση των οικονομικών συμφερόντων των μικροπαραγωγών, των μικροαγροτών, των μικροεπαγγελματιών και οποιασδήποτε άλλης κατηγορίας ατόμων, έναντι των μεγάλων ιδιωτικών συμφερόντων και αναπτύχθηκε δυναμικά σε κάθε γωνιά της Ελλάδας.

Στα τέλη αυτού του αιώνα το Αγροτοσυνεταιριστικό Κίνημα δοκιμάζεται επικίνδυνα, για λόγους που θα αναφέρουμε στις επόμενες σελίδες και η έννοια του Συνεταιρισμού είναι διαφορετική, ρεαλιστική και φυσικά προσαρμοσμένη στα σημερινά δεδομένα και στις απαιτήσεις της τοπικής, της πανελλήνιας, της ευρωπαϊκής και της παγκόσμιας αγοράς.

Με την έρευνα που έκανα για αυτή την πτυχιακή μου εργασία, κατέληξα στον εξής ορισμό: **"Συνεταιρισμός είναι η ένωση προσώπων, με κοινές ανάγκες, κοινούς στόχους, κοινές ευθύνες και επιδιώξεις, με σκοπό την εξυπηρέτηση των επαγγελματικών και κοινωνικών συμφερόντων των μελών τους και με βάση την κοινή προσπάθεια και αλληλεγγύη"**!

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΤΑ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ ΠΕΡΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Με την προσάρτηση της Άρτας στην Ελλάδα, χειροτέρεψε η θέση των αγροτών που δούλευαν για λογαριασμό των τσιφλικιάδων. Οι αγρότες αρχικά ήταν οι καλλιεργητές της γης των Τούρκων ιδιοκτητών - τσιφλικιάδων και το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής τους, πέρανε σε αυτούς. Το 30% στους γαιοκτήμονες και το 10% στο Τουρκικό Δημόσιο.

Έτσι οι τρεις επαναστάσεις της Άρτας (1845, 1866 και 1878), δεν ήταν μόνον απελευθερωτικές, αλλά και διεκδικητικές. Πολλοί υποστηρίζουν ότι οι εξεγέρσεις των αγροτών της Άρτας, προηγήθηκαν και εκείνων της Θεσσαλίας. Κι αυτές οι αγροτικές εξεγέρσεις είχαν ως αποτέλεσμα τη μεγάλη μείωση των εσόδων των Τούρκων τσιφλικιάδων της Πόλης και τους υποχρέωσε να δεχτούν τους όρους των Ελλήνων κεφαλαιούχων και να τους πουλήσουν τα δικαιώματά τους, σε ευτελείς τιμές.

Ένας από αυτούς ήταν και ο Κων/νος Καραπάνος, που ήταν εγκατεστημένος στην Κωνσταντινούπολη, αλλά στην Άρτα είχε αντιπρόσωπό του, τον πατέρα του Γεράσιμο, ο οποίος αγόρασε το μεγαλύτερο μέρος των τσιφλικιών της περιοχής μας, με ασήμαντα ποσά, ακόμη και με πλαστούς τίτλους ή τίτλους με ασαφές περιεχόμενο, όσον αφορά τα σύνορα.

Με αυτόν τον τρόπο, μετά την προσάρτηση της Άρτας, ο Κων/νος Καραπάνος βρέθηκε κάτοχος ολόκληρης σχεδόν της αγροτικής περιοχής του Νομού.

Η αντίσταση των αρτινών αγροτών κατά της δυναστείας Καραπάνου εκδηλώθηκε άμεσα και ουσιαστικά.

Οι αρτινοί καλλιεργητές αρνήθηκαν να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους απέναντι στον Ελληνικό Στρατό, όταν έφτασε στην περιοχή.

Η αντίδραση του Καραπάνου σε αυτή την αντίσταση των αρτινών καλλιεργητών, ήταν άμεση. Φρόντισε για αθρόες συλλήψεις αγροτών από την αστυνομία και άσκησε ωμή βία σε βάρος τους, με τα όργανά του.

Όμως οι εξεγέρσεις των αρτινών αγροτών ογκώνονταν συνεχώς και ο Κων/νος Καραπάνος άρχισε να υποκύπτει σε αυτούς.

Ήρθε σε συμφωνία με τους καλλιεργητές και τους πούλησε με δόσεις τα κτήματα που καλλιεργούσαν, με ιδιαίτερα σκληρούς όρους. Υπερβολικό τίμημα, παρακράτηση της κυριότητας μέχρι τέλους αποπληρωμής, τόκους στις δόσεις και παρακράτηση της επικαρπίας της γόνιμης γης, μέχρι εξοφλήσεώς της.

Με αυτή τη συμφωνία το αγροτικό ζήτημα στην περιοχή της Άρτας λύθηκε πιο ήπια, από ότι στην Θεσσαλία.

Όμως η αγορά της γης του Καραπάνου, δεν μπορούσε να γίνει από άτομα ή μικρές ομάδες ατόμων.

Έγινε από όλους σχεδόν τους κατοίκους του κάθε χωριού κι έτσι δημιουργήθηκαν οι πρώτες συνεργασίες ατόμων, που λειτουργούσαν βέβαια εντελώς πρωτόγονα και ερασιτεχνικά.

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

Το 1939 και με τον Αναγκαστικό Νόμο 1627 "περί Δασικών Συνεταιρισμών", αλλά και με τον Νόμο 602 "περί Συνεταιρισμών", άρχισε η σύσταση Αναγκαστικών Συνεταιρισμών Διαχείρισης Δασών και Χορτονομής, πολλών χωριών της Άρτας.

Έτσι δημιουργήθηκαν οι προϋποθέσεις για τη δημιουργία των πρώτων Αναγκαστικών Συνεταιρισμών, των εκτάσεων που αγοράστηκαν από τους τσιφλικάδες και βασικά από τον Κων/νο Καραπάνο.

Όμως η Συνεταιριστική ιδέα στην Άρτα, είχε ξεκινήσει πολύ πιο πριν, από την εισαγωγή του νόμου "περί Αναγκαστικών Συνδιοικήτων Συνεταιρισμών κ.λ.π.

Και ενώ τα αίτια της σύστασης των προαναφερόμενων συνεταιρισμών, ήταν η από κοινού εξαγορά και η μετέπειτα διαχείριση της εξαγοράς γης από τους τσιφλικάδες, για τους άλλους συνεταιρισμούς, τα αίτια διέφεραν και αρχικά ήταν απόρροια των επακόλουθων και των συνεπειών από τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, την Μικρασιατική Καταστροφή, τη Ρωσική Επανάσταση, αλλά και από τους συνεχιζόμενους Εθνικούς Διχασμούς.

Προβλήματα που κυριαρχούσαν και πίεζαν δραματικά ήταν η διατροφή, η στέγαση, η ανεργία, η έλλειψη αγαθών και τροφίμων, η ακρίβεια και η αποκατάσταση των ακτημόνων και των προσφύγων.

Κι όλα αυτά μέσα σε ένα εφιαλτικό σκηνικό από τις αντιπαραθέσεις Δεξιών, Αριστερών και Βενιζελικών, με χαρακτηριστικό την γενικευμένη ανησυχία και τον αναβρασμό.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες δεν αναπτύχθηκε συνεταιριστική αλληλεγγύη και η οργάνωση ήταν αποκαρδιωτική.

Αυτό κράτησε λίγο. Βαθμιαία αναπτύχθηκε συνεταιριστική συνείδηση και ενθουσιασμός, αλλά και πίστη ότι μέσω Συνεταιριστικών Οργανώσεων, θα αντιμετωπίζονταν τα άμεσα προβλήματα, με πρώτα εκείνα της επιβίωσης, με ένα Κράτος, με μηδέν βοήθεια και οποιαδήποτε άλλη προσφορά στους αγρότες.

Όμως ο πιο σοβαρός λόγος που τελικά οδήγησε τον αγροτικό κόσμο στη δημιουργία Συνεταιρισμών, ήταν η... τοκογλυφία, όσο κι αν αυτό φαίνεται υπερβολικό.

Οι αγρότες ήταν έρμαιο των τοκογλύφων και τοκογλύφοι ήταν οι μεγάλοι γαιοκτήμονες, οι οποίοι, ήταν οι μόνοι που μπορούσαν να πάρουν δάνεια από τις τράπεζες. Δανείζονταν με 6% και δάνειζαν τους αγρότες με 18 έως 24%, με αποτελέσματα, όλος ο ιδρώτας των αγροτών να πηγαίνει στους τοκογλύφους και σε πολλές περιπτώσεις και η περιουσία τους.

Έτσι ξεκίνησε και η μεγάλη μετανάστευση αγροτών προς Αμερική και Αυστραλία, αλλά και προς τα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας.

Σε ένα τέτοιο περιβάλλον, αναπτύχθηκε το Αγροτοσυνεταιριστικό Κίνημα στην Άρτα και αυτό το περιβάλλον συνέτεινε και στην ισχυροποίησή του.

Οι πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί που έγιναν ήταν Προμηθευτικοί και Πιστωτικοί, αλλά και διεκδικητικοί.

Παράλληλα το Κράτος και για να χτυπήσει την αχαλίνωτη τοκογλυφία, η οποία αναπτύχθηκε εξαιτίας της λαθεμένης πολιτικής της Εθνικής Τράπεζας, αλλά και για να δυναμώσει το Συνεταιριστικό Κίνημα, τόσο για την ποιοτική και ποσοτική ανάπτυξη της παραγωγής, όσο και για τις προμήθειες, αλλά και την εμπορία των παραγόμενων προϊόντων, προχώρησε στην ίδρυση της Γεωργικής Τράπεζας και αργότερα της Αγροτικής.

Έτσι οι αγρότες είχαν τη "δική" τους Τράπεζα, έπαιρναν εύκολα δάνεια και πολλές φορές με την εγγύηση του Κράτους.

Το 1924 ιδρύεται η Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Άρτας, με έδρα την Άρτα, από όλους τους πρωτοβάθμιους Συνεταιρισμούς της περιοχής μας.

Πρώτοι στόχοι της Ένωσης ήταν οι μαζικές προμήθειες σπόρων, λιπασμάτων, εργαλείων και άλλων, πετυχαίνοντας υπέρ των συνεταιρισμένων αγροτών φθηνές τιμές πρώτων υλών, που είχε σαν αποτέλεσμα και την μείωση του κόστους παραγωγής των προϊόντων τους.

Επίσης, πάντα μέσω Ενώσεως, αναπτύχθηκε η εμπορία των αγροτικών κτηνοτροφικών προϊόντων στις αγορές της Ελλάδας και της Ευρώπης.

Τελευταία είχε δημιουργήσει τεράστιους ιδιόκτητους αποθηκευτικούς χώρους, Συσκευαστήριο Εσπεριδοειδών, Ψυγεία και άλλα, με την Αγροτική Τράπεζα ίδρυσαν Εργοστάσιο Χυμοποίησης, Τυποποίησης και Εμπορίας Εσπεριδοειδών (ΕΣΠΕΡΙΣ), ήταν μέτοχος στη "ΔΩΔΩΝΗ" και την Ελαιουργική και λειτούργησε και σούπερ μάρκετ τροφίμων.

Χαρακτηριστικό στοιχείο που αποδεικνύει την μεγάλη ακμή του Αγροτοσυνεταιριστικού Κινήματος στη χώρα μας, είναι η αύξηση από 625 συνεταιρισμούς, που ήταν το 1917, σε 3.925, που έφτασαν το 1923 και σε 9.000 το 1931. Σχεδόν το 1/3 του πληθυσμού ήταν σε συνεταιρισμούς.

Και αυτή η ραγδαία ανάπτυξη των συνεταιρισμών συνεχίστηκε μέχρι τη δεκαετία του 1980.

Στις δεκαετίες αυτές το Αγροτοσυνεταιριστικό Κίνημα στη χώρα μας, αλλά και στην Άρτα, βρισκόταν μόνιμα στο στόχαστρο των μεγαλεμπόρων αγροτικών προϊόντων, των μεσαζόντων και των βιομηχάνων.

Το μεγαλύτερο όμως πλήγμα το δέχτηκε αρχικά από τις αναμίξεις των κομμάτων με τους συνεταιρισμούς και στη συνέχεια, με την ωμή κομματικοποίηση των συνεταιρισμών.

Έτσι "γεννήθηκαν" οι "αγροτοπατέρες", οι οποίοι, δεν είχαν καμιά απολύτως σχέση με τους "πρωτοπόρους" της συνεταιριστικής ιδέας και την ανάπτυξη του Αγροτοσυνεταιριστικού Κινήματος. Έτσι προέκυψαν και οικονομικές απασθαλίες που γονάτισαν τους περισσότερους πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς.

Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ Η ΑΚΜΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΣΤΗΝ ΑΡΤΑ

Σύμφωνα με τις δραστηριότητες που καθορίζονται από τα καταστατικά, ουσιώδης και βασικός στόχος των συνεταιρισμών είναι η βελτίωση της οικονομικής κατάστασης των μελών τους, αλλά και η κοινωνική τους ανάδειξη και ανάπτυξη και ισότιμη αντιμετώπιση.

Η μακρόχρονη και καταπιεστική τουρκική σκλαβιά κληρονόμησε βιώματα, καχυποψίες, προκαταλήψεις, φοβίες και συμπεριφορές στους κατοίκους της Άρτας, που δυσκόλευαν ακόμη και τις απλές συνεργασίες μεταξύ ατόμων και μάλιστα μεταξύ αμόρφωτων και αναλφάβητων αγροτών.

Με αυτά τα δεδομένα, δεν υπήρχε και πρόσφορο έδαφος για την ανάπτυξη της συνεταιριστικής ιδέας και κατ' επέκταση και της σύστασης Συνεταιρισμών.

Μέσα σε ένα τέτοιο περιβάλλον, κάποιοι από αυτούς, με προχωρημένες και προοδευτικές, για την εποχή τους, ιδέες και σκέψεις, με επιμονή και υπομονή, πέτυχαν αρχικά να αναδείξουν την συνεταιριστική ιδέα και στην συνέχεια να την επιβάλουν.

Σε αυτό βοήθησαν τα μέγιστα και κάποιοι άλλοι, που μετέφεραν στους ντόπιους τα συμβαίνοντα σε άλλες περιοχές της χώρας, στις οποίες είχαν μεταναστεύσει για να εργαστούν.

Έτσι το επιφυλακτικό και αρνητικό κλίμα άρχισε σιγά - σιγά να βελτιώνεται, η συνεταιριστική ιδέα έγινε θέμα συζήτησης, αποκτήθηκαν οι πρώτοι οπαδοί, οι οποίοι στη συνέχεια μπήκαν στην πρωτοπορία της σύστασης των πρώτων αγροτικών συνεταιρισμών.

Η κατάσταση βοηθούσε, καθόσον η απάνθρωπη εκμετάλλευση των αγροτών από τους μεγαλογαιοκτήμονες, τους εμπόρους και κύρια τους τοκογλύφους, οι βαναυσότητες από την πλευρά των ισχυρών και της εξουσίας και οι άθλιες συνθήκες εργασίας και διαβίωσης, "εξανάγκασαν" τους αγρότες και τους εργαζόμενους, να συνεταιριστούν, για να καταπολεμήσουν την καταπίεση και να βελτιώσουν τη ζωή τους.

Οι πρώτοι συνεταιρισμοί που συγκροτήθηκαν στην Άρτα, τοποθετούνται στις αρχές του 19ου αιώνα, ήταν στο σύνολό τους αγροτικοί και τα μέλη τους ήταν εργάτες γης και μικροϊδιοκτήτες.

Μέχρι το 1923 στην Άρτα ιδρύθηκαν 36 Πρωτοβάθμιοι Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί και 1 Προμηθευτικός.

Το 1924 ιδρύεται από τους πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς, η Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Άρτας - Φιλιππιάδας, με έδρα την Άρτα.

Μετά την ίδρυση της δευτεροβάθμιας αυτής οργάνωσης, η ανάπτυξη του αγροτοσυνεταιριστικού κινήματος στην Άρτα, ήταν θεαματική. Στην Ένωση εντάχθηκαν στο σύνολό τους όλοι οι αγροτικοί συνεταιρισμοί, οι δασικοί, οι αλιευτικοί, οι κτηνοτροφικοί και οι μελισσοκομικοί.

Οι πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί έφτασαν στο Νομό Άρτας, τους 120, μέχρι τη δεκαετία του 1990, έχοντας στις τάξεις τους 16.500 μέλη (το 16% του πληθυσμού).

Το 2000 ψηφίζεται ο νόμος 2810, περί τροποποίησης των καταστατικών των συνεταιρισμών, οι οποίοι και μετονομάστηκαν "αγροτικοί"

Είχε όμως αρχίσει η παρακμή του αγροτικού συνεταιριστικού κινήματος και στην Άρτα και αυτό φάνηκε αμέσως και στην πράξη.

Από τους 120 πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς της δύναμης της Ένωσης Αγροτικών (πλέον) Συνεταιρισμών Άρτας - Φιλιππιάδας, τροποποίησαν το καταστατικό τους οι 89. Αλλά και από αυτούς τους 89, πολλοί λίγοι είναι εκείνοι που δικαιολογούν την ύπαρξή τους, οι δε περισσότεροι ήταν και είναι "σφραγίδες".

Οι συνεταιρισμοί που έκαναν τροποποίηση και είναι σήμερα στη δύναμη της ΕΑΣΑΦ, είναι οι παρακάτω:

1. Α.Σ. ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ
2. Α.Σ. ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ
3. Α.Σ. ΑΓ. ΣΠΥΡΙΔΩΝΑ
4. Α.Σ. ΑΚΡΟΠΟΤΑΜΙΑΣ
5. Α.Σ. ΑΜΜΟΤΟΠΟΥ
6. Α.Σ. ΑΜΠΕΛΙΩΝ
7. Α.Σ. ΑΝΕΖΑΣ
8. Α.Σ. ΑΝΕΜΟΡΑΧΗΣ
9. Α.Σ. ΑΝΘΟΤΟΠΟΥ
10. Α.Σ. ΑΝΩ ΚΑΛΕΝΤΙΝΗΣ
11. Α.Σ.Δ.Χ. ΑΝΩ ΚΑΛΕΝΤΙΝΗΣ
12. Α.Σ. ΑΝΩ ΠΕΤΡΑΣ
13. Α.Σ. ΑΠΟΜΕΡΟΥ
14. Α.Σ. ΑΡΤΑΣ
15. ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΟΣ ΑΡΤΑΣ
16. ΑΓΡ. ΣΥΝ. ΠΑΡΑΓ. ΚΑΛ. & ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΚΤΙΝΙΔΙΩΝ ΑΡΤΑΣ
17. Α.Σ. ΒΙΓΛΑΣ
18. Α.Σ. ΒΛΑΧΕΡΝΑΣ
19. "ΣΕΠΕ" ΒΛΑΧΕΡΝΑΣ
20. Α.Σ.Δ.Χ. ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙΟΥ
21. Α.Σ. ΒΟΥΛΙΣΤΑΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ
22. Α.Σ. ΓΑΒΡΙΑΣ
23. Α.Σ. ΓΕΩΡΓΟΥΣΙΩΝ
24. Α.Σ. ΓΛΥΚΟΡΡΙΖΟΥ
25. Α.Σ. ΓΟΡΓΟΜΥΛΟΥ
26. Α.Σ. ΓΡΑΜΜΕΝΙΤΣΑΣ
27. ΣΕΠΕ ΓΡΑΜΜΕΝΙΤΣΑΣ "ΑΡΑΧΘΟΣ"
28. ΕΛΑΙΟΚΟΜΙΚΟΣ ΓΡΑΜ/ΤΣΑΣ "ΟΜΟΝΟΙΑ"

29. Α.Σ. ΓΥΜΝΟΤΟΠΟΥ
30. Α.Σ.Δ.Χ. ΔΙΑΣΕΛΟΥ
31. Α.Σ. ΕΛΕΥΘΕΡΟΧΩΡΙΟΥ
32. Α.Σ.Δ.Χ. ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΩΝ
33. Α.Σ. ΚΑΛΑΜΙΑΣ
34. Α.Σ. ΚΑΛΟΒΑΤΟΥ
35. ΚΤ/ΚΟΣ ΚΑΛΟΒΑΤΟΥ
36. Α.Σ. ΚΑΛΟΓΕΡΙΚΟΥ
37. Α.Σ. ΚΑΜΠΗΣ
38. Α.Σ. ΚΕΡΑΜΑΤΩΝ
39. Α.Σ. ΚΕΡΑΣΩΝΟΣ
40. Α.Σ. ΚΙΡΚΙΖΑΤΩΝ
41. Α.Σ. ΚΟΛΟΜΟΔΙΩΝ
42. Α.Σ. ΚΟΜΜΕΝΟΥ
43. Α.Σ. ΚΟΜΠΟΤΙΟΥ
44. Α.Σ. ΚΟΡΦΟΒΟΥΝΙΟΥ
45. Α.Σ.Δ.Χ. ΚΟΡΦΟΒΟΥΝΙΟΥ
46. Α.Σ.Δ.Χ. ΚΥΨΕΛΗΣ
47. Α.Σ. ΚΩΣΤΑΚΙΩΝ
48. CITRUS ΚΩΣΤΑΚΙΩΝ
49. Α.Σ. ΛΟΥΤΡΟΤΟΠΟΥ
50. ΣΕΠΕ ΛΟΥΤΡΟΤΟΠΟΥ
51. Α.Σ. ΜΕΓΑΡΧΗΣ
52. ΣΕΠΕ ΜΕΓΑΡΧΗΣ
53. ΣΕΠΕ ΜΕΓΑΡΧΗΣ "Η ΕΛΑΙΑ"
54. Α.Σ. ΜΥΤΙΚΑ
55. Α.Π.Σ. Ν. ΚΕΡΑΣΟΥΝΤΑΣ
56. Α.Σ. ΝΕΟΧΩΡΑΚΙΟΥ
57. Α.Σ. ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ
58. Α.Σ. ΠΑΧΥΚΑΛΑΜΟΥ
59. Α.Σ. ΠΑΛΑΙΑΣ ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ
60. Α.Σ. ΠΕΡΑΝΘΗΣ
61. Α.Σ. ΠΕΤΑ
62. ΣΕΠΕ ΠΕΤΑ (ΕΛΑΙΟΚΟΜΙΚΟΣ)
63. ΕΛΑΙΟΚΟΜΙΚΟΣ ΠΕΤΑ "Η ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ"
64. Α.Σ.Δ.Χ. ΠΗΓΩΝ
65. Α.Σ. ΠΛΗΣΣΙΩΝ
66. Α.Σ. ΠΟΛΥΔΡΟΣΟΥ
67. Α.Σ. ΡΑΧΗΣ

68. Α.Σ. ΡΟΔΑΥΓΗΣ
69. Α.Σ. ΡΟΚΚΑ
70. Α.Σ. ΣΕΛΛΑΔΩΝ
71. Α.Σ. ΣΥΚΙΩΝ
72. Α.Σ. ΦΛΩΡΙΑΔΑΣ
73. Α.Σ. ΧΑΛΚΙΑΔΩΝ
74. Α.Σ. ΨΑΘΟΤΟΠΙΟΥ
75. Α.Σ. ΚΑΠΝΙΚΟΣ "ΗΠΕΙΡΟΥ"
76. Α.Σ. ΛΙΜΗΝΗΣ
77. Α.Σ. ΧΑΝΟΠΟΥΛΟΥ
78. Α.Σ. ΜΕΛΙΣΣΟΥΡΓΩΝ
79. Α.Σ.Δ.Χ. ΑΘΑΜΑΝΙΟΥ
80. ΑΣΕΑ (ΑΚΤΙΝΙΔΙΑ)
81. ΑΓΡ. ΚΤΗΝ & ΠΤΗΝ. ΣΥΝ/ΣΜΟΣ ΑΡΤΑΣ
82. Α.Σ. ΚΑΤΩ ΔΡΥΜΩΝΟΣ ΤΣΑΓΚΑΡΟΠΟΥΛΟ
83. Α.Σ. ΓΩΝΙΑΣ
84. Α.Σ. ΣΚΟΥΛΗΚΑΡΙΑΣ
85. ΑΓΡ. ΔΑΣΙΚΟΣ ΣΥΝ/ΣΜΟΣ ΣΚΟΥΛΗΚΑΡΙΑΣ
86. Α.Σ. ΣΤΡΟΓΓΥΛΗΣ
87. Α.Σ. ΔΗΜΑΡΙΟΥ
88. Α.Σ. ΑΝΩ ΔΡΥΜΩΝΑ ΑΝΩΓΕΙΟΥ
89. Α.Σ. ΔΡΥΟΦΥΤΟΥ

ΟΙ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΡΤΑΣ

*Οι μεγαλύτεροι Αναγκαστικοί
Συνεταιρισμοί είναι αυτοί
του Αθαμανίου (αριστερά)
και Βουργαελίου (πάνω)*

Τεράστιες εκτάσεις και βοσκότοποι στο Ν. Άρτας είναι συνδιόκτητες, άλλες συνδιοκατεχόμενες και άλλες, με απόφαση Πρωτοδικείου, έχουν χαρακτηριστεί συνδιόκτητες και συνδιακατεχόμενες, αλλά ακόμη δεν έχουν συγκροτηθεί σε Αναγκαστικούς Συνεταιρισμούς.

Κι αυτές οι εκτάσεις, σχεδόν στο σύνολό τους, είναι αναξιοποίητες και ανήκουν σε Αναγκαστικούς Συνεταιρισμούς, που υπολειτουργούν ή βρίσκονται υπό διάλυση, οι δε μερίδες των συνεταίρων, λόγω του πολυτεμαχισμού τους, κινούνται σε μικρούς δεκαδικούς αριθμούς, οι δε κάτοχοί τους, στην μεγάλη πλειοψηφία τους, δεν έχουν εισπράξει ποτέ τους μέρισμα.

Ο μεγαλύτερος του Ν. Άρτας και όλης της χώρας, είναι ο Αναγκαστικός Συνεταιρισμός Συνδιοκτησίας Δάσους και Χορτονομής Αθαμανίου και Κάτω Αθαμανίου, σήμερα με 1.000 περίπου μέλη και με συνδιόκτητη έκταση 80.000 στρεμμάτων, δασών και βοσκοτόπων, διανύει τα τελευταία χρόνια περίοδο Διοικητικής κι όχι μόνον, κρίσης, που δεν του επιτρέπει να αλλάξει το καταστατικό του και να λειτουργήσει, κυρίως λόγω της μίζερης συμπεριφοράς και νοοτροπίας των σημερινών και εκείνων που διαχειρίστηκαν τα τελευταία 20 χρόνια τις τύχες του.

Ο εν λόγω Συνεταιρισμός πωλούσε ξυλεία ελάτης και νοίκιαζε τους βοσκότοπούς του, αλλά χρήματα σπάνια διανέμονταν στα μέλη του και αυτά ψίχουλα.

Στις ίδιες συνθήκες λειτουργούσαν και λειτουργούν και οι υπόλοιποι Αναγκαστικοί Συνεταιρισμοί της περιοχής.

Σήμερα υπάρχουν και λειτουργούν:

A) ΣΥΝΙΔΙΟΚΤΗΤΑ ΔΑΣΗ

1. Αναγκ. Συν/σμός Πηγών
2. Αναγκ. Συν/σμός Αθαμανίου - Κάτω Αθαμανίου
3. Αναγκ. Συν/σμός Βουργαρελίου - Παλαιοκάτουνου
4. Αναγκ. Συν/σμός Μαρκινιάδας
5. Αναγκ. Συν/σμός Κορφοβουνίου
6. Αναγκ. Συν/σμός Γριμπόβου

Για τον υπ' αριθμ. 3 Συν/σμό Βουργαρελίου - Παλαιοκάτουνου έχει εκδοθεί η απόφαση του Σ.Ι.Δ. Ιωαννίνων "Συμβούλιο ιδιοκτησίας Δασών" ως συνιδιόκτητο και εκκρεμεί η επικύρωσή της από τον Υπουργό Γεωργίας.

B) ΣΥΝΔΙΑΚΑΤΕΧΟΜΕΝΑ ΔΑΣΗ

Είναι τα δάση στα οποία δεν έχει αναγνωριστεί η κυριότητα υπέρ των μεριδιούχων ήτοι έχουν μόνο τη νομή.

1. Αναγκ. Συν/σμός δάσους Μεσούντας
2. Αναγκ. Συν/σμός δάσους Τετρακώμου - Καψάλων
3. Αναγκ. Συν/σμός δάσους Κυψέλης
4. Αναγκ. Συν/σμός δάσους Άνω Καλεντίνης
5. Αναγκ. Συν/σμός δάσους Ρετσιανών

6. Αναγκ. Συν/σμός δάσους Βελεντζικού
7. Αναγκ. Συν/σμός δάσους Διασέλλου
8. Αναγκ. Συν/σμός δάσους Διασέλλου Εξαγοράς

Γ) ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ

Έχουν συσταθεί με απόφαση Πρωτοδικείου για συνιδιότητα και συνδιακατεχόμενα δάση που δεν έχουν συγκροτήσει Αναγκαστικούς Συνεταιρισμούς.

1. Διαχειριστική Επιτροπή συνιδιότητου δάσους Ανεμορράχης
2. Διαχειριστική Επιτροπή συνιδιότητου δάσους Άνω Πέτρας
3. Διαχειριστική Επιτροπή συνιδιότητου δάσους Κλειστού
4. Διαχειριστική Επιτροπή συνιδιότητου δάσους Ρωμανού
5. Διαχειριστική Επιτροπή συνιδιότητου δάσους Τυμπά Διχομοιρίου
6. Διαχειριστική Επιτροπή συνδιακατεχόμενου δάσους Ζυγού Μαρκινιάδας
7. Διαχειριστική Επιτροπή συνδιακατεχόμενου δάσους Δημαριού

Οι Αναγκαστικοί Συν/σμοί συστήνονται βάση του Α.Ν. 1627/1939 "Περί Δασικών Συν/σμών" για να διαχειριστούν τις εκτάσεις των και ονομάζονται Αναγκαστικοί γιατί υποχρεούνται οι μεριδιούχοι στη σύσταση των Συν/σμών που θα διαχειριστούν τα δάση.

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του ανωτέρω Νόμου όταν οι μεριδιούχοι είναι πάνω από επτά (7) υποχρεούνται να συστήνουν Συν/σμό.

Οι διαχειριστικές επιτροπές έχουν προσωρινό χαρακτήρα και συστήνονται είτε ύστερα από πρόταση της Δασικής Υπηρεσίας, είτε ύστερα από πρωτοβουλία κάποιων κατοίκων του χωριού με απόφαση του Πρωτοδικείου (συνήθως είναι πενταμελείς οι επιτροπές αυτές) που σκοπό έχουν να διαχειριστούν το δάσος μέχρι να συσταθεί ο Αναγκαστικός Συν/σμός. Στις επιτροπές αυτές δεν γίνονται αρχαιρεσίες και μόνο αν αποχωρήσουν ή εκλείψουν τα μέλη ξανασυστήνεται νέα απόφαση πάλι του Πρωτοδικείου. Εκ του λόγου τούτου όλες σχεδόν οι επιτροπές αυτές έχουν μόνιμο χαρακτήρα γιατί οι διοικούντες αποφεύγουν τη διαδικασία του αβέβαιου αποτελέσματος των εκλογών.

Κατά την πορεία από την εξαγορά των δασικών εκτάσεων από τους κατοίκους από το 1881 ως τα πρώτα χρόνια του 1990 πολλοί από τους συνεταιρισμούς αυτούς αδρανοποιήθηκαν και ξανασυστήθηκαν τελευταία (Τετράκωμο - Κάψαλα, Βελεντζικού, Άνω Πέτρα, Ρωμανού, Ζυγού), άλλοι δεν ξανασυστήθηκαν (Αστροχωρίου, Φωτεινού, Καθαροβουνίου, Παλαιοκάτουνου, Τσούμενου, Σκουληκαριάς) και άλλοι έπαψαν να έχουν λόγους ύπαρξης (Συν/σμός Διχομοιρίου).

Τα βασικότερα αίτια αυτής της διάλυσης των συν/σμών ήταν η ερήμωση των ορεινών χωριών, η μη απόλυση εσόδων από τα δάση ή τις βοσκές, το μικρό ποσοστό της μερίδας (π.χ. μια μερίδα σήμερα μπορεί να ανήκει σε 50 άτομα) η καχυποψία των μελών σε βάρος των διοικούντων για τη διαχείριση των εσόδων και η αδιαφορία των νέων να ασχοληθούν με τους συν/σμούς. Το τελευταίο αυτό είναι εμφανές και στους υπάρχοντες συν/σμούς όπου στην ολότητά του σχεδόν κατά την διενέργεια των εκλογών (που γίνονται συνήθως ανά τριετία) μετέχει στη διαδικασία αυτή ένα πολύ μικρό ποσοστό γύρω στο 10% των μερριδιούχων αποτελούμενο από τους ηλικιωμένους που έχουν απομείνει στα χωριά.

Γι' αυτό οι περισσότεροι συν/σμοί υπολειτουργούν και δεν είναι σε θέση να συντάξουν ούτε τις διαχειριστικές μελέτες των δασών πλην ελαχίστων εξαιρέσεων που έχουν έσοδα από υλοτομίες (Μεσούντα, Αθαμάνιο, Ρετσανά) ή έσοδα από την εξαγωγή και πώληση ερεικόριζας όπου παλιότερα εργάζονταν πάρα πολλοί κάτοικοι των χωριών και είχαν ένα καλό έσοδο, σήμερα δε διαχειρίζονται για το προϊόν αυτό 5 - 6 δάση οι δε καλλιεργητές που απασχολούνται με τη δουλειά αυτή είναι περιστασιακά 5 - 6 αλλοδαποί.

Είναι γεγονός ότι τα δάση μας υπέστησαν αλόγιστη χρήση από την εντατική υλοτομία για να πληρωθούν τα δυσβάσταχτα χρέη της αγοράς των και να μπορέσει να επιβιώσει ο παραδασόβιος πληθυσμός στις δύσκολες περιόδους (πόλεμος - εμφύλιος) και παράλληλα η εντατική βοσκή καθώς και το κλάρισμα ολοκλήρωσαν την υποβάθμισή των. Από το 1970 και μετά τα δάση του νομού βρίσκονται υπό ανόρθωση και η προστασία των είναι σε υψηλό επίπεδο.

Σήμερα επιβάλλεται η άμεση ρύθμιση του ιδιοκτησιακού θέματος στα συνδιακατεχόμενα δάση ώστε οι συν/σμοί να πάρουν και την κυριότητα. Οφείλει η Πολιτεία με νομοθετική ρύθμιση να κλείσει το θέμα αυτό για να μην ταλαιπωρούνται οι συν/σμοί με πολύχρονες και πολυδάπανες διαδικασίες είτε μέσω του Συμβουλίου Ιδιοκτησίας Δασών είτε μέσω της δικαστικής οδού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΚΜΗΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΟΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΑΡΤΑ

Ο Νομός της Άρτας και η οικονομία του στηρίζονται κατά βάση στις μονοκαλλιέργειες των εσπεριδοειδών και της ελιάς και λιγότερο στην κτηνοτροφία, την αλιεία και σε άλλες μικρότερες παραγωγές και καλλιέργειες.

Έτσι και οι Συνεταιρισμοί που ιδρύθηκαν στην περιοχή Άρτας στην μεγάλη τους πλειοψηφία, ήταν και είναι αγροτικοί.

Σημαντικοί είναι και οι υπάρχοντες Αναγκαστικοί Συνεταιρισμοί Διαχείρισης Συνδιόκτητων Δασών και Βοσκοτόπων.

Την τελευταία 20ετία η κατάσταση στους πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς της Άρτας ήταν παρακμιακή.

Τα τελευταία 15 χρόνια, οι περισσότεροι έχουν κλείσει ή κατέληξαν "σφραγίδες" ή οδηγούνται σε μαρασμό και εξαφάνιση.

Τα αίτια αυτής της παρακμής είναι πολλά, διάφορα, έχουν την εξήγησή τους και είναι απόρροια των γενικότερων προβλημάτων που αντιμετωπίζει τοπικά και πανελλαδικά η Γεωργία, η Κτηνοτροφία και η Αλιεία.

Τα βασικότερα προβλήματα και οι αδυναμίες που επηρεάζουν δυσμενώς την όλη Γεωργική Ανάπτυξη του Νομού της Άρτας, που άμεσα πλήττουν τους υπάρχοντες συνεταιρισμούς, όπως αυτά καταγράφονται και σε σχετική Έκθεση της Διεύθυνσης Γεωργίας του 1982, συνοψίζονται στα εξής:

1. Η μη ταξινόμηση των εδαφών, με συνέπεια να μην υπάρχει μια ισόρροπη εκμετάλλευση του δασικού, γεωργικού και κτηνοτροφικού πλούτου του Νομού.

2. Οι μικροί κλήροι και τα μικρά αγροτεμάχια, εξαιτίας των κληρονομικών διανομών, το μικρό μέγεθος των Γεωργικών εκμεταλλεύσεων, με αποτέλεσμα να παρεμποδίζεται η πλήρης μηχανοποίηση της Γεωργίας, η αδυναμία ορθής και αποδοτικής εκμετάλλευσης της γης και η αδυναμία συμπίεσης του κόστους παραγωγής, ώστε το προϊόν να είναι ανταγωνιστικό.

3. Η κατοχή σημαντικών εκτάσεων από μη γεωργούς (περίπου το 1/3 της συνολικής), οι οποίοι και δεν είχαν λόγους να συνεταιριστούν.

4. Η πλήρης εγκατάλειψη καλλιεργήσιμων εκτάσεων και βοσκοτόπων (55.000 περίπου στρέμματα), σχεδόν το 16% της καλλιεργήσιμης γης του Νομού), των οποίων οι ιδιοκτήτες αναπτύσσουν άλλες πιο επικερδείς δραστηριότητες.

5. Η έλλειψη Αρδευτικών και Στραγγιστικών έργων στο πεδινό τμήμα.

6. Η αρκετά χαμηλή γονιμότητα των εδαφών της ορεινής ζώνης.

7. Η μείωση του εργατικού δυναμικού στην Γεωργία, λόγω απομάκρυνσης του ενεργού πληθυσμού από τον τομέα, η εσωτερική μετανάστευση των νέων, που ερήμωσε τα χωριά και η δυσκολία εξεύρεσης εργατικών χεριών, ιδιαίτερα σε περιόδους αιχμής της γεωργικής παραγωγής, όπως την περίοδο συλλογής του πορτοκαλιού.

8. Η μη ολοκλήρωση της οδικής σύνδεσης Άρτας - Τρικάλων, που παρεμποδίζει και δυσκολεύει τη διακίνηση των αγροτικών προϊόντων προς την Κεντρική Ελλάδα.

9. Το ελλιπές οδικό δίκτυο, με αποτέλεσμα να αποφεύγεται η εκμετάλλευση πολλών καλλιεργήσιμων εκτάσεων και να αυξάνεται σημαντικά το κόστος παραγωγής. Ακόμη λόγω αυτού του προβλήματος, δεν αξιοποιούνται αποδοτικά και οι βοσκοτόποι καθώς και η μελισσοκομική χλωρίδα, από τους μελισσοκόμους μας, και

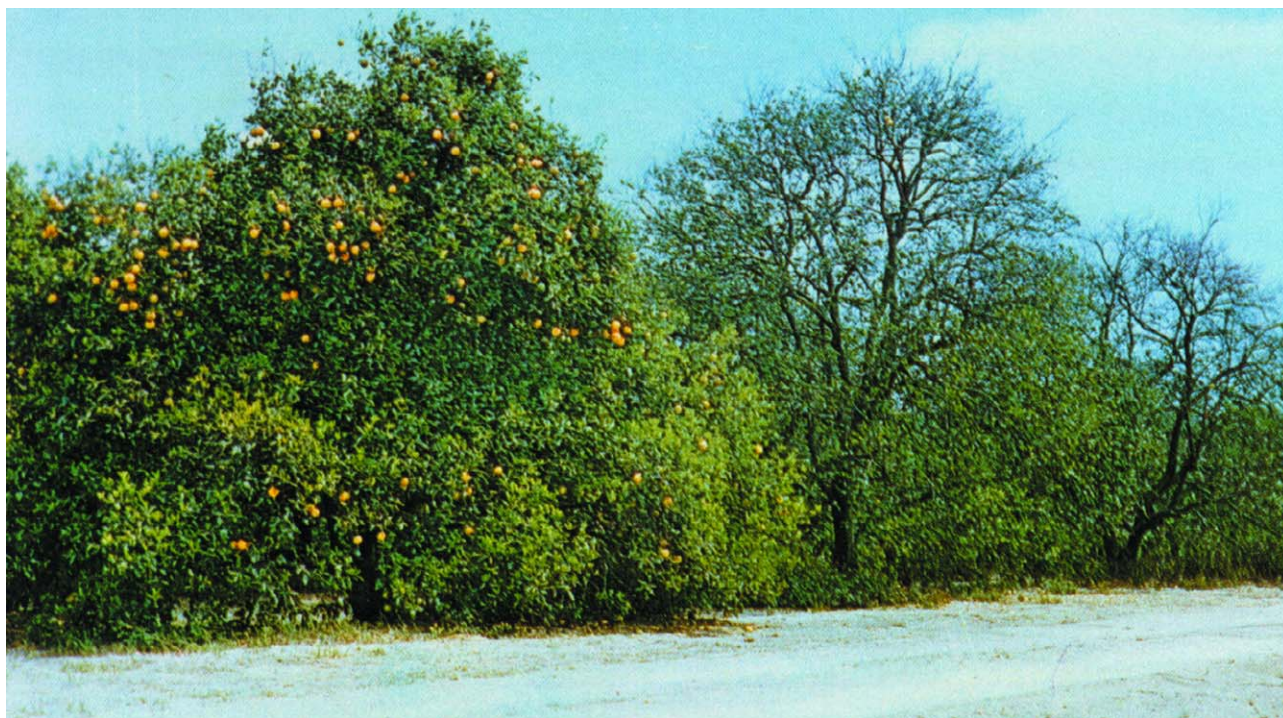
10. Το σοβαρό πρόβλημα της εμπορίας των Γεωργικών και Κτηνοτροφικών προϊόντων της περιοχής, λόγω ανυπαρξίας Φορέων Εμπορίας, έλλειψης παρεμβατικής πολιτικής και έλλειψη βασικών έργων υποδομής.

Με βάση τα παραπάνω προβλήματα, η τοπική Γεωργία και Κτηνοτροφία φθίνουν και μαζί τους φθίνουν και οι συνεταιριστικοί φορείς αυτού του τομέα.

Κι αν δεν παρθούν άμεσα μέτρα, που θα ενισχύσουν τη Γεωργία και δεν δοθούν κίνητρα σε νέους αγρότες, σε μια 5ετία δεν θα λειτουργεί κανείς αγροτικός συνεταιρισμός στην περιοχή μας.

Το δε δευτεροβάθμιο όργανο αυτών των συνεταιρισμών, η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Άρτας - Φιλιπιάδας, βαδίζει την ίδια πορεία με αυτούς.

Πούλησε τις μετοχές της, της "ΔΩΔΩΝΗΣ", για να πληρώσει μέρος των χρεών της, έκλεισε τις αποθήκες και το συσκευαστήριο, πούλησε το σούπερ μάρκετ τροφίμων, "παραιτήθηκε" από το εργοστάσιο χυμοποίησης "ΕΣΠΕΡΙΣ", το οποίο και τελικά έκλεισε και σήμερα διαχειρίζεται μέρος των εναπομεινάντων μικρο-δραστηριοτήτων των μελών της.

Έτσι στην περίπτωση της Άρτας και για να ακριβολογούμε, η παρακμή της τοπικής Γεωργίας έφερε την παρακμή στους αγροτικούς συνεταιρισμούς.

Αναφέρουμε μόνον τα εξής: Μέχρι το 1985 περίπου, στην Άρτα λειτουργούσαν σχεδόν 10 συσκευαστήρια εσπεριδοειδών, μεταξύ αυτών του Φραγκίστα και της ΚΟΝ - ΖΑΚ, 3 εργοστάσια χυμοποίησης (ΧΥΜΟΦΙΞ, ΕΣΠΕΡΙΣ και ΚΟΝ - ΖΑΚ) και στην εσπεριδοπαραγωγή απασχολούνταν χιλιάδες εργαζόμενοι της περιοχής μας.

Στη δεκαετία 1980 - 1990 η μια μετά την άλλη έκλεισαν οι περισσότερες από αυτές τις μονάδες, κάποιες υπολειπορούσαν για μερικά ακόμη χρόνια, ενώ σήμερα λειτουργεί μόνον το εργοστάσιο χυμοποίησης "ΑΡΑΧΘΟΣ", το οποίο δραστηριοποιήθηκε πολύ αργότερα.

Οι εργάτες αυτού του τομέα, στην μεγάλη τους πλειοψηφία μετανάστευσαν στα μεγάλα αστικά κέντρα ή άλλαξαν δραστηριότητες, με αποτέλεσμα, η περιοχή μας να μην διαθέτει εργατικό δυναμικό και τις ανάγκες της να τις καλύπτει με οικονομικούς μετανάστες ξένων χωρών.

Βέβαια το μεγάλο πλήγμα το δεχτήκαμε μετά τις πολιτικές αλλαγές που έγιναν στην πρώην Σοβιετική Ένωση και στις χώρες του Ανατολικού μπλοκ οι οποίες απορροφούσαν τεράστιες ποσότητες εσπεριδοειδών με διακρατικές κυρίως συμφωνίες και μετά το άνοιγμα των αγορών τους, τα δικά μας προϊόντα έπαιψαν να διακινούνται προς αυτές, κυρίως γιατί δεν ήταν ανταγωνιστικά.

Ειδικά προβλήματα αντιμετωπίζει και η ελαιοπαραγωγή της Άρτας, τα οποία κυρίως έχουν σχέση με τη διάθεση του προϊόντος και τις χαμηλές αποδόσεις.

Σε αυτό τον κλάδο οι υπάρχοντες Συνεταιρισμοί είναι βιώσιμοι και η προσφορά τους παραμένει σημαντική για τους αγρότες και την τοπική οικονομία.

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Είναι γεγονός ότι σήμερα το ενδιαφέρον των αγροτών μας για τους Συνεταιρισμούς είναι μειωμένο έως και αδιάφορο. Τα αίτια αυτής της απαξίωσης είναι ο τρόπος λειτουργίας τους, με κύρια χαρακτηριστικά την αδιαφάνεια, την γραφειοκρατία, τον κομματισμό.

Ένας μεγάλος αριθμός συνεταιριστών που βρέθηκαν σε διοικητικά αξιώματα, λειτούργησαν βασικά για τα προσωπικά και συγγενικά τους συμφέροντα. Σημειώθηκαν οικονομικές σπατάλες, ατασθαλίες και καταχρήσεις, "ανοίγματα" χωρίς προγραμματισμό, χωρίς γνώση και με καμιά μέριμνα από το Κράτος, με αποτέλεσμα την υπερχρέωσή τους προς την ΑΤΕ και προς τρίτους.

Έτσι το Συνεταιριστικό Κίνημα οδηγήθηκε ξανά σε αναξιοπιστία, οι Συνεταιρισμοί ταυτίστηκαν με τις προβληματικές κρατικές επιχειρήσεις και έγιναν όργανα πλουτισμού προσώπων και εξυπηρέτησης κομματικών και άλλων σκοπιμοτήτων.

Και δεν θα ήταν υπερβολή να πούμε ότι η μεγάλη πλειοψηφία των μελών των αγροτικών συνεταιρισμών, στα τελευταία χρόνια, ήταν τα θύματα όλης αυτής της ιστορίας.

Για να ξεπεραστεί αυτή η κρίση και για να έρθει ανάκαμψη στους ήδη υπολειτουργούντες αγροτικούς συνεταιρισμούς της περιοχής της Άρτας, θα πρέπει να δημιουργηθούν ανάλογες προϋποθέσεις και να προσφερθούν οι απαραίτητες δυνατότητες, όπως:

1. Η προσαρμογή τους σε συνθήκες ανταγωνισμού
2. Η συνένωση κατά Γεωγραφική ενότητα
3. Η τεχνολογική ανανέωση
4. Η προνομιακή ενίσχυση από το Κράτος
5. Η αύξηση των στρεμματικών εκτάσεων προς αξιοποίηση και εκμετάλλευση
6. Η προτροπή και η παροχή κινήτρων της οικογενειακής εκμετάλλευσης
7. Η κατασκευή των αναγκαίων έργων υποδομής και του απαραίτητου οδικού δικτύου προσέλασης προς τις ανεκμετάλλευτες εκτάσεις
8. Ο προγραμματισμός στις επενδύσεις, η διαφάνεια στις δραστηριότητες και η ενεργοποίηση και η προσωπική συμμετοχή των συνεταίρων σε όλες τις βαθμίδες της λειτουργίας του
9. Η κατάρτιση θεσμικού πλαισίου, που δεν θα συμπληρώνει παλιούς νόμους, προσαρμοσμένου στις ελληνικές ιδιαιτερότητες και στις απαιτήσεις της ευρωπαϊκής και διεθνούς αγοράς
10. Η δημιουργία ιδίων κεφαλαίων με βάση τις οικονομικές δυνατότητες των μελών και τις ανάγκες και τους στόχους του κάθε Συνεταιρισμού
11. Η επιμόρφωση των αιρετών στελεχών και η χρησιμοποίηση επιστημονικού προσωπικού όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο και
12. Η ανάπτυξη δραστηριοτήτων, που αποδίδουν.

Βέβαια όλες οι παραπάνω σκέψεις και προτάσεις, δεν πρόκειται να φέρουν αποτελέσματα, χωρίς να προηγηθούν τα παρακάτω, όπως:

1. Αν δεν γίνουν αναδιασμοί σε όλο το Νομό και σε όλες τις ιδιοκτησίες
2. Αν στο πεδινό τμήμα δεν αλλάξουν οι ποικιλίες των εσπεριδοειδών
3. Αν δεν γίνει αναδιάρθρωση των καλλιεργειών που δεν αποδίδουν, με άλλες, πιο κατάλληλες για τα εδάφη μας και τις κλιματολογικές συνθήκες
4. Αν δεν γίνει συνένωση μικρών ιδιοκτησιών ή δεν παραχωρηθούν με νόμο προς ενοικίαση ή εξαγορά, εκτάσεις που παραμένουν αναξιοποίητες
5. Αν δεν αξιοποιηθούν όλες οι προσφερόμενες εκτάσεις, ιδιωτών, κοινοτικών, δημοτικών, συνεταιριστικών και δημοσίων
6. Αν δεν αποδοθούν σε συνεταιρισμούς οι υπάρχοντες βοσκότοποι για ανάπτυξη οργανωμένης κτηνοτροφίας, τυποποίησης και εμπορίας των προϊόντων
7. Αν δεν παρθούν ουσιαστικά μέτρα προστασίας του Αμβρακικού και των λιμνοθαλασσών της περιοχής και αν δεν δοθούν για αξιοποίηση και εκμετάλλευσή τους, σε σύγχρονους συνεταιρισμούς
8. Αν δεν γίνει αξιοποίηση της υπάρχουσας μελισσοκομικής χλωρίδας από τον αντίστοιχο συνεταιρισμό
9. Αν δεν κατασκευαστούν τα Αρδευτικά και τα Στραγγιστικά Έργα της Πεδιάδας της Άρτας και της Πεδιάδας Πέτα - Κομποτίου
10. Αν δεν δοθούν άμεσα ισχυρά κίνητρα για ενασχόληση των νέων με τη γεωργία, την κτηνοτροφία και τη αλιεία και
11. Αν δεν παρθούν γενικότερα μέτρα για την συνολική αξιοποίηση της ελαιοπααραγωγής, αλλά και την τυποποίηση και την εμπορία, κύρια προς την ξένες χώρες.

Τα παραπάνω είναι εκτιμήσεις, απόψεις και προτάσεις αρμοδίων και ειδικών σε αυτό το θέμα, οι οποίοι όλοι τους συμφωνούν και στην ωμή πλέον πραγματικότητα, ότι οι προοπτικές για την ανάπτυξη τοπικά και πάλι του αγροτοσυνεταιριστικού κινήματος, δεν είναι και οι καλύτερες.

Ειδικότερα υποστηρίζουν ότι οι αγροτικοί συνεταιρισμοί στην περιοχή της Άρτας, θα πρέπει να περιοριστούν σε αριθμό, ακόμη και σε ποσοστό 50%, ο καθένας να καλύπτει μεγάλη γεωγραφική ενότητα, μεγάλη εκμεταλλεύσιμη έκταση για γεωργία και κτηνοτροφία, οι δραστηριότητές τους να εκσυγχρονιστούν και οι αποδόσεις τους, ποιοτικές και ποσοτικές να είναι δυναμικές και ανταγωνιστικές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΑΡΤΑΣ

Ένας Συνεταιρισμός που ξέφυγε της γενικότερης παρακμής του Αγροτοσυνεταιριστικού Κινήματος της Άρτας και μεγάλωσε, σε τοπικό και πανελλαδικό επίπεδο, είναι ο ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ.

Ιδρύθηκε το 1966 από 8 πτηνοτρόφους και σήμερα αριθμεί 157 μέλη.

Θεωρείται δε μια από τις μεγαλύτερες πτηνοτροφικές μονάδες της χώρας και καλύπτει το σύνολο των δραστηριοτήτων του κλάδου της (παραγωγή, τυποποίηση, διανομή και εμπορία).

Έχει τοπικούς αντιπροσώπους σε όλη τη χώρα και κεντρικά υποκαταστήματα, σε:

1. ΑΘΗΝΑ, με διανομή σε όλο το λεκανοπέδιο Αττικής.

2. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, με διανομή σε όλη τη Μακεδονία.

3. ΛΑΡΙΣΑ, με διανομή σε όλη τη Θεσσαλία.

4. ΗΠΕΙΡΟ & ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ, με αντιπροσώπους και με απευθείας διανομή από τα κεντρικά της Άρτας.

Διαθέτει 100 ειδικά αυτοκίνητα - ψυγεία, τα οποία διακινούν τα προϊόντα σε όλη την Ελλάδα.

Απασχολεί 270 εργαζόμενους, 15 πτυχιούχους Ανωτάτων Σχολών (Κτηνιάτρους, Χημικούς και Οικονομολόγους) και διοικείται από 7μελές Διοικητικό Συμβούλιο, με πρόεδρο τον κ. ΠΑΥΛΟ ΜΙΧΑ.

Αυτή την περίοδο πραγματοποιεί επενδύσεις 10.000.000 ευρώ, για εκσυγχρονισμό του Πτηνοσφαγείου και για τη Διαχείριση των Ζωικών αποβλήτων.

Θεωρείται η μεγαλύτερη βιομηχανία της Άρτας και μια από τις μεγαλύτερες συνεταιριστικές της χώρας, η δε συμβολή του στην τοπική οικονομία είναι τεράστια.

ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΑΡΤΑΣ

Το 1995 Ιδρύθηκε στην Άρτα ο πρώτος σύγχρονος και προσαρμοσμένος στα σημερινά δεδομένα, ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ. Είναι μέλος της Ένωσης Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος (Ε.Σ.Τ.Ε.), σε τοπικό επίπεδο συνεργάζεται με την Συνεταιριστική ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε., της οποίας είναι και ιδρυτικό μέλος.

Μέχρι σήμερα παρουσιάζει μια σημαντική πορεία και στους στόχους του είναι η μετεξέλιξή του σε Τράπεζα.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΜΕ ΘΕΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

Την περίοδο της παρακμής του Αγροτοσυνεταιριστικού Κινήματος στην Άρτα, αναπτύχθηκαν άλλης μορφής συνεταιρισμοί, οι οποίοι διαγράφουν μέχρι σήμερα, μια ιδιαίτερα θετική και σημαντική πορεία.

Κατά βάση είναι Προμηθευτικοί και Εμπορικοί Συνεταιρισμοί, έχουν οργάνωση και εμφανίζουν και ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, έναντι ιδιωτικών επιχειρήσεων του είδους τους.

Κι αυτοί είναι:

1. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΟΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ Ι.Χ.
2. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΕΛΑΙΟΧΡΩΜΑΤΙΣΤΩΝ ΑΡΤΑΣ
3. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΕΡΓΟΛΑΒΩΝ ΑΡΤΑΣ
4. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΟΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΞΥΛΟΥ
5. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ
6. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΕΡΓΟΛΑΒΩΝ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ
7. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ
8. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΗ ΣΥΦΑΡΤ Α.Ε.

Τέλος τη 10ετία του 1980 δημιουργήθηκε και το Συνεταιριστικό Σούπερ Μάρκετ Τροφίμων "Η ΑΡΤΑ", από μια μικρή ομάδα ιδιοκτητών καταστημάτων τροφίμων της πόλης (παραδοσιακοί μπακάληδες), το οποίο, τα πρώτα χρόνια παρουσίασε μεγάλη δραστηριότητα, αλλά στη συνέχεια και ειδικότερα μετά την εμφάνιση άλλων ιδιωτικών σούπερ μάρκετ στην περιοχή, άρχισε η αντίστροφη μέτρηση και έκλεισε σε μικρή χρονική περίοδο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΡΤΑΣ

Σύμφωνα με τις εκθέσεις αρμοδίων τοπικών Υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Άρτας, που συντάχθηκαν για το πενταετές Πρόγραμμα Γεωργικής Ανάπτυξης της περιοχής 1983 - 1987, ο πληθυσμός του Νομού ανέρχεται στους 78.500 περίπου κατοίκους. Ο γεωργικός πληθυσμός ανέρχεται στις 54.412, ποσοστό 70% επί του συνολικού πληθυσμού.

Ο ενεργός γεωργικός πληθυσμός υπολογίζεται σε 9.000 περίπου άτομα, ποσοστό 16% επί του συνολικού γεωργικού πληθυσμού.

Με την ευρύτερη έννοια των λέξεων, το 64% του πληθυσμού απασχολείται με τη Γεωργία και το υπόλοιπο 36% με τη βιομηχανία, βιοτεχνία (περίπου 6%) και με λοιπούς τομείς.

Η συνολική έκταση ανέρχεται σε 1.660.000 στρέμματα και κατανέμεται ως εξής:

- α. Γεωργική γη 330.000
- β. Φυσικοί βοσκότοποι 334.000
- γ. Δάση 731.000
- δ. Άγονες εκτάσεις 53.800
- ε. Δρόμοι και κατοικημένοι χώροι 89.600

στ. Νερά, ποτάμια κλπ. 121.600

Γεωμορφολογικά ο Νομός της Άρτας διακρίνεται σε τρεις "σαφώς" χωρισμένες μεταξύ τους ζώνες, ως εξής:

- Την πεδινή ζώνη με συνολική έκταση 390.000 στρ.
- Την ημιορεινή με 250.000 στρέμματα, και
- Την ορεινή με 1.020.000.

Στην περιοχή συναντώνται δύο τύποι κλίματα:

- Το θαλάσσιο μεσογειακό, που επικρατεί στο πεδινό διαμέρισμα και χαρακτηρίζεται από ήπια ψυχρή περίοδο, μικρή νέφωση μεγάλη ηλιοφάνεια, μέση θερμοκρασία άνω των 22 βαθμών και με ετήσιο ύψος βροχής 1.100 χιλιοστά.

- Το ηπειρωτικό, που επικρατεί στο ημιορεινό και ορεινό διαμέρισμα χαρακτηρίζεται από ψυχρό χειμώνα, συχνές χιονοπτώσεις και παγετούς, το δε ετήσιο ύψος βροχής φθάνει τα 1.200 χιλιοστά.

Τα τελευταία χρόνια οι παραπάνω κλιματολογικές συνθήκες έχουν εμφανίσει διαφοροποιήσεις, που οφείλονται κύρια και στην τεχνητή λίμνη του Φράγματος Πουρναρίου, αλλά και στις γενικότερες κλιματολογικές αλλαγές που παρατηρούνται στη χώρα μας και σε όλο τον κόσμο.

Η συνολική γεωργική έκταση του Νομού ανέρχεται σε 330.000 στρέμματα, ποσοστό 20% επί της συνολικής και κατανέμεται ως ακολούθως:

Πεδινή ζώνη 186.000 στρέμματα, ημιορεινή 48.000 στρέμματα και ορεινή 96.000 στρέμματα.

Ο συνολικός αριθμός τω Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων ανέρχεται περίπου σε 15.000, οι 7.500 είναι καθαρά γεωργικές, οι 2.500 κτηνοτροφικές και οι 5.000 γεωργοκτηνοτροφικές.

Το κύριο χαρακτηριστικό αυτών των εκμεταλλεύσεων είναι οι μικροϊδιοκτησίες (1 - 9 στρέμματα) που ανέρχονται στις 7.000, από 10 - 29 στρέμματα 6.500, από 30 - 49 στρέμματα 1.300, από 50 - 99 στρέμματα 600 και από 100 και άνω 100.

Βέβαια οι παραπάνω εκμεταλλεύσεις την τελευταία δεκαπενταετία έχουν διαφοροποιηθεί κατά πολύ, από τις κληρονομικές διανομές και κατατμήσεις.

Οι υδρολογικές συνθήκες είναι πολύ καλές, λόγω των ποταμών Αράχθου και Λούρου, των πηγών Καμπής, Μελισσουργών και Βουργαρελίου και των μικροπηγών και χειμαρρορρευμάτων της ορεινής και ημιορεινής ζώνης.

Πέραν όλων αυτών, η πεδιάδα της Άρτας έχει πλούσιο υδροφόρο ορίζοντα και σε μικρό βάθος, τον οποίο οι αγρότες εκμεταλλεύονται με πολλές και ατομικές γεωτρήσεις.

Όμως η εκμετάλλευση αυτού του πλούτου, δεν είναι καλή, λόγω έλλειψης αναγκαίων έργων, αρδευτικών και στραγγιστικών.

Το αγροτικό οδικό δίκτυο της περιφέρειας της Άρτας, είναι σε χαμηλό επίπεδο και το συνολικό μήκος του εκτιμάται σε 400 χιλιόμετρα, το οποίο εξυπηρετεί και πλημμελώς, μόλις 200.000 στρέμματα.

Το εθνικό οδικό δίκτυο επικοινωνίας του Νομού με την υπόλοιπη Ελλάδα, δεν ανταποκρίνεται στις σημερινές απαιτήσεις, η δε έναρξη των έργων της Ιόνιας Οδού (Δυτικός Άξονας) θα εξαλείψει όλα τα προβλήματα που υπάρχουν.

Πρόβλημα για την περιοχή παραμένει η μη ολοκλήρωση του Εθνικού Δρόμου Άρτας - Τρικάλων, έργο σχεδιαζόμενο πριν από 90 χρόνια και εκτελούμενο πριν από 30.

Αυτός ο δρόμος θεωρείται σημαντικός για την Άρτα, γιατί με την ολοκλήρωσή του, θα αναπτύσσονταν σημαντικές εμπορικές σχέσεις με την Κεντρική Ελλάδα, θα διευκόλυνε τη διακίνηση εκατέρωθεν των αγροτικών προϊόντων και πολλών άλλων δραστηριοτήτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΑΛΛΗΣ ΜΟΡΦΗΣ

Στο πρώτο μέρος αυτής της παρουσίασης αναφερθήκαμε στη γέννηση και στην πορεία του Αγροτοσυνεταιριστικού Κινήματος της Άρτας, στην ακμή και την παρακμή του, αλλά και στους λόγους και τα αίτια που επηρέασαν θετικά και αρνητικά αυτή τη διαδρομή.

ΥΠΕΝΘΥΜΙΣΑΜΕ ότι η συνεταιριστική ιδέα στον τόπο μας δεν ήταν "εισαγόμενη", ήταν προϊόν ανάγκης της εποχής και έμπνευσης απόμων που βρέθηκαν στην πρωτοπορία σύστασης των πρώτων συνεταιριστικών οργανώσεων.

ΤΟΝΙΣΑΜΕ τις δυνατότητες και τις δυσκολίες που υπήρχαν για την ανάδειξη της συνεταιριστικής ιδέας και την ανάγκη της ανάπτυξης του Αγροτοσυνεταιριστικού Κινήματος, μέσα σε ένα ιδιαίτερα εχθρικό περιβάλλον της εποχής.

ΑΝΑΦΕΡΘΗΚΑΜΕ στη θετική εξέλιξη αυτής της πορείας, αλλά και στην αρνητική, καθώς και στους λόγους που τελικά την οδήγησαν στην οπισθοδρόμηση.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΑΜΕ τα πλήγματα που δέχτηκε το Αγροτοσυνεταιριστικό Κίνημα της περιοχής της Άρτας και αποδώσαμε τις ευθύνες για αυτά και τέλος παραθέσαμε και κάποια στοιχεία, που επιβεβαιώνουν τα συμπεράσματα αυτής της εργασίας, μέχρι αυτό το σημείο.

Όμως το γεγονός ότι το Αγροτικό Συνεταιριστικό Κίνημα πέρασε στην παρακμή, δεν σημαίνει ότι η συνεταιριστική ιδέα έπαψε να είναι χρειαζόμενη για την τοπική οικονομία και κατ' επέκταση και για την οικονομοκοινωνική ανάπτυξη της περιοχής.

Αντίθετα και ίσως πιο επιτακτικά, σήμερα η συνεταιριστική ιδέα είναι περισσότερο απαραίτητη και πιο ωφέλιμη για την κοινωνία μας και για τον καθένα μας χωριστά, από ότι ήταν στις αρχές του προηγούμενου αιώνα.

Και δεν θα ήταν υπερβολικό να πούμε ότι ο αγώνας των πρωτοπόρων του Συνεταιριστικού Κινήματος στη χώρα μας, συνεχίζεται και σήμερα, αλλά για άλλους λόγους, για διαφορετικά αίτια και με τους ίδιους βαθμούς δυσκολίας και κινδύνων.

Οι δυνατότητες και οι προϋποθέσεις άλλαξαν, όσον αφορά την συνεταιριστική ιδέα και την εφαρμογή της στην πράξη.

Άλλαξαν και οι στόχοι και οι κατευθύνσεις, λόγω της απελευθέρωσης της παγκόσμιας αγοράς και των κανόνων που διαμορφώνουν τη λειτουργία της.

Οι κοινές προσπάθειες, οι συνεργασίες και οι συνεταιριστικές κινήσεις, επαναλαμβάνουμε, κρίνονται σήμερα περισσότερο αναγκαίες από ότι στο παρελθόν.

Τα τελευταία χρόνια δημιουργήθηκαν και αναπτύχθηκαν στην Άρτα νέοι συνεταιρισμοί, πέθαναν του αγροτικού τομέα, που εμφανίζουν συνεχόμενη ανοδική πορεία και συμβάλουν τα μέγιστα στην τοπική οικονομία.

ΚΛΑΔΟΙ ΚΑΙ ΤΟΜΕΙΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η αναγκαιότητα για ανάπτυξη της περιοχής της Άρτας, δεν αφήνει πλέον περιθώρια εφησυχασμού των κατοίκων και της ίδιας της Πολιτείας.

Και ειδικότερα τα χρονικά περιθώρια έχουν επικίνδυνα μειωθεί, συγκρίνοντας την κοινωνικοοικονομική πορεία του νομού, με εκείνες των άλλων νομών της χώρας.

Στις σελίδες που ακολουθούν γίνεται αναφορά στους κλάδους και τους τομείς, στους οποίους μπορεί να στηριχθεί μια γενικευμένη όμως αναπτυξιακή προσπάθεια και όχι αποσπασματική.

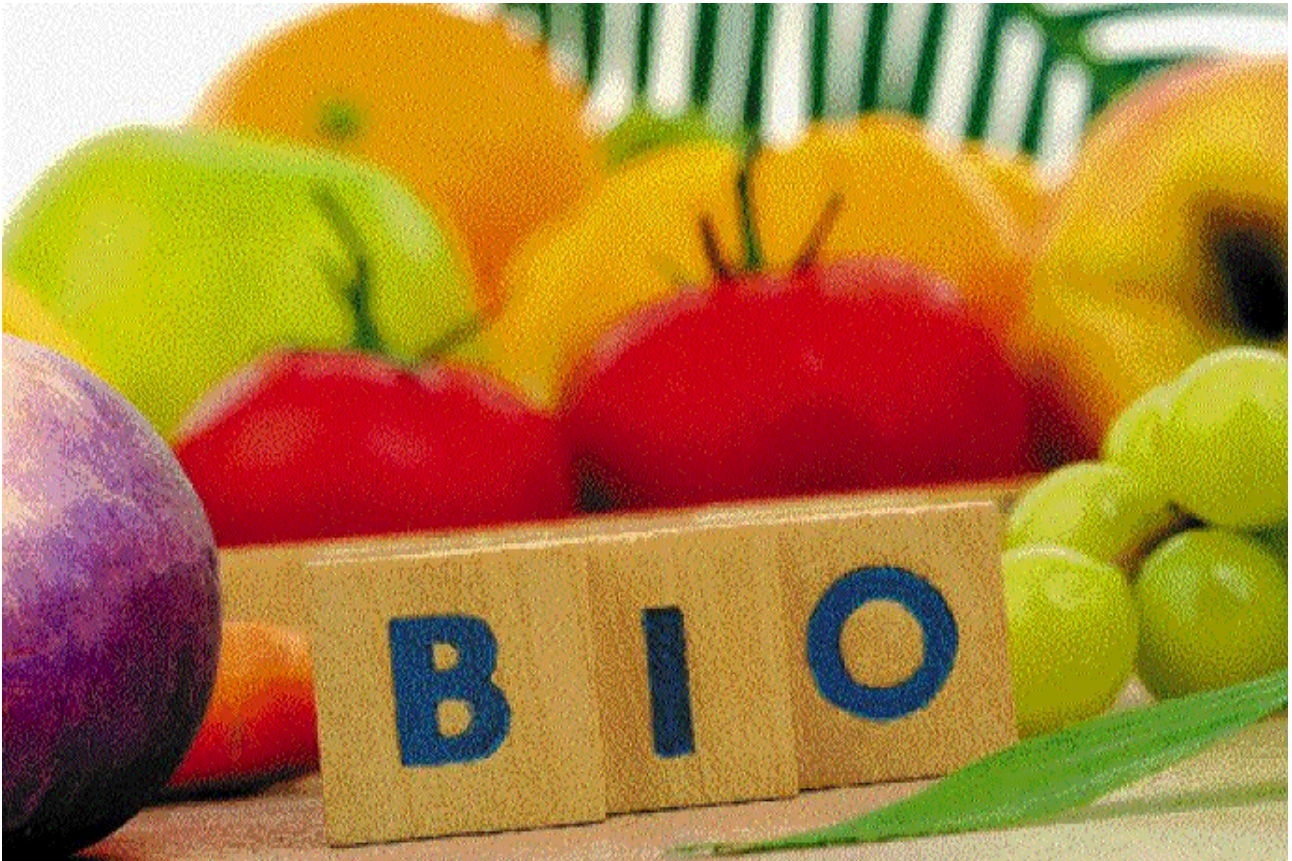
Αναφέρομαι στους βασικότερους και σε εκείνους που προσφέρονται για άμεσα και μακροχρόνια αποτελέσματα.

Υπάρχουν και άλλοι, μικρότερης σημασίας και λιγότερων δυνατοτήτων.

Όμως για να αναφερόμασταν σε όλους, δεν έφτανε μια πτυχιακή εργασία.

Χρειάζονταν τόμοι, κάτι που δεν είναι στις δυνατότητές μας.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Μέχρι το 1982 που υπάρχουν επίσημα στοιχεία για το νομό Άρτας, η μέση έκταση της κάθε γεωργικής εκμετάλλευσης στο νομό ήταν 21 στρέμματα, έναντι 36 στρεμμάτων σε επίπεδο χώρας. Την τελευταία 25ετία αυτή η μέση έκταση, λόγω των κληρονομικών διανομών, ενδεχομένως να μειώθηκε και στα 15 στρέμματα κατά μέσο όρο.

Η μεγάλη πλειοψηφία των αγροτών και σε ποσοστό κοντά στο 40%, έχουν σήμερα στην κατοχή τους μικρούς κλήρους, που κινούνται από 1 - 7 στρέμματα, ένα 35% από 8 - 20, ένα 10% από 21 - 40, ένα 5% από 41 - 49 και μόλις ένα 0,6% από 100 στρέμματα και άνω.

Με βάση αυτά τα στοιχεία και με δεδομένο ότι στην Ευρωπαϊκή Ένωση οι οργανωμένες γεωργικές εκμεταλλεύσεις, στην πλειοψηφία τους, αριθμούν κατά μέσο όρο 100 - 150 στρέμματα, το αντίστοιχο 0,6% των εκμεταλλεύσεων της περιοχής της Άρτας, δεν μπορεί να θεωρηθεί ικανό, γενικότερης ανάπτυξης της γεωργίας, με τις συνήθεις καλλιέργειες.

Το ίδιο ισχύει και για τις υπάρχουσες κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις.

Που σημαίνει, ανάπτυξη αγροτικών συνεταιρισμών, όπως μέχρι τελευταία γνωρίζαμε και με

συνήθεις παραγωγές, είναι δύσκολο να επιτευχθεί.

Οι μικρές στρεμματικές εκτάσεις προσφέρονται για βιολογικές καλλιέργειες, οι μεγάλοι και παντελώς ανεκμετάλλευτοι βοσκότοποι των Αναγκαστικών Συνεταιρισμών, προσφέρονται για βιολογικές παραγωγές κτηνοτροφικών και πτηνοτροφικών προϊόντων και οι συνεταιρισμοί προς αυτή την κατεύθυνση να στραφούν, για να ανακάμψουν και να γίνουν βιώσιμοι.

Ας μην ξεχνάμε ότι και οι έλληνες καταναλωτές, σιγά - σιγά στρέφονται προς τα βιολογικά προϊόντα και σε πολύ λίγα χρόνια, αυτή η τάση για υγιεινή διατροφή, θα γίνει προτεραιότητα, όσο κι αν κοστίζει, στους οικογενειακούς προϋπολογισμούς.

Η ΕΣΠΕΡΙΔΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ

Το 1974 ο Νομός της Άρτας βρισκότανε στην πρώτη πεντάδα των Νομών της χώρας, με το μεγαλύτερο κατά κεφαλήν εισόδημα, λόγω του "πορτοκαλένιου χρυσού", όπως λέγανε οι παλιότεροι. Με 10 στρέμματα ο αρτινός παραγωγός ζούσε την οικογένειά του, σπούδαζε τα παιδιά του, πάντρευε κορίτσια, δεν μετανάστευε για τον επιούσιο.

Μετά από 20 χρόνια γύρισαν όλα ανάποδα.

Στο κατά κεφαλήν εισόδημα η Άρτα κατέληξε στις τελευταίες 5 θέσεις και ο αρτινός παραγωγός, με τα 10 στρέμματα, δεν μπορεί να ζήσει ούτε την οικογένειά του, αν δεν έχει εισοδήματα από άλλες πηγές.

Η μονοκαλλιέργεια της πορτοκαλιάς διαχρονικά αποδείχτηκε λαθεμένη επιλογή, διότι αν οι καλλιέργειες ήταν πολλαπλές, δεν θα κλονίζονταν το εισόδημα του αγρότη, όταν τα εσπεριδοειδή αντιμετώπιζαν προβλήματα προώθησής τους στις αγορές και δεν έφεραν εισοδήματα.

Δεν είναι λίγοι κι εκείνοι που υποστηρίζουν ότι οι επιδοτήσεις που έπαιρναν οι εσπεριδοπαραγωγοί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, έφεραν αρνητικά αποτελέσματα, όσον αφορά την προώθηση των αναγκαίων αναδασμών, τις αναδιαρθρώσεις των καλλιεργειών και την προώθηση έργων υποδομής στο πεδινό τμήμα (Αρδευτικά - Αποστραγγιστικά). Ακόμη οι επιδοτήσεις, όσο κι αν ακούγεται υπερβολικό, μετέτρεψαν τους αγρότες σε αδιάφορους για την τύχη της παραγωγής τους και σε πολλές περιπτώσεις τους έκανε και... "τεμπέληδες".

Παρά ταύτα η εσπεριδοκαλλιέργεια παραμένει βασικός παράγοντας της τοπικής οικονομίας, θα λέγαμε ότι είναι ο κλάδος που την επηρεάζει και από τον οποίο εξαρτάται και η οικονομία του Νομού.

Όποτε η παραγωγή των εσπεριδοειδών πήγαινε καλά (σε ποσότητες και τιμές), πήγαινε καλά και η τοπική οικονομία, όποτε πάθαινε ζημιές (κύρια από παγετούς), κλονίζονταν και η τοπική αγορά.

Συνεπώς η εσπεριδοκαλλιέργεια διέρχεται κρίση, όμως δεν παύει να αποτελεί τον βασικό μοχλό ανάπτυξης της περιοχής μας και έτσι πρέπει σήμερα και να αντιμετωπιστεί.

Υπάρχουν ειδικά και χρονίζοντα προβλήματα που πρέπει άμεσα να επιλυθούν, όπως:

1. Η σύσταση σύγχρονου ενιαίου φορέα διακίνησης και εμπορίας του εξαγωγίμου πορτοκαλιού και η απορρόφηση του κοινού χυμοποιήσιμου.
2. Η ταχεία προώθηση των αναδασμών και των αναδιαρθρώσεων των καλλιεργειών.
3. Η προώθηση της αντιπαγετικής προστασίας των εσπεριδοειδών.
4. Η κατασκευή των αναγκαίων Αρδευτικών και Στραγγιστικών έργων, για περισσότερες αποδόσεις, καλύτερες ποιότητες προϊόντων και μείωση του κόστους παραγωγής, ώστε να γίνουν ανταγωνιστικά, κυρίως στις ξένες αγορές.
5. Η παροχή κινήτρων για σύσταση συνεταιρισμών των αγροτών που διαθέτουν μικρές εκμεταλλεύσεις, που προέκυψαν από τους πολυτεμαχισμούς.
6. Η εκ νέου οργάνωση των αγροτών σε συλλογικά όργανα(συνεταιρισμούς) για την από κοινού αντιμετώπιση των προβλημάτων, και
7. Η ίδρυση Ινστιτούτου Εσπεριδοειδών, που θα ασχολείται με τα ειδικά προβλήματα της εσπεριδοκαλλιέργειας, τα δε συμπεράσματα των ερευνών του για αυτά τα προβλήματα να χρησιμοποιούνται στην παραγωγική διαδικασία.

Τέλος αναγκαία κρίνεται η προσαρμογή των συνεταιρισμών αυτού του τομέα, σε σύγχρονους τρόπους οργάνωσης και λειτουργίας του, με διάφανες ενέργειες και διαδικασίες, ώστε να επανέλθει η αξιοπιστία τους και να εξαλειφθεί η απαξίωσή τους.

Η ΕΛΑΙΟΠΑΡΑΓΩΓΗ

Και η ελαιοπαραγωγή στο Νομό Άρτας είναι μονοκαλλιέργεια, αλλά η ελιά ως προϊόν διακινείται πιο εύκολα, από ότι το πορτοκάλι. Οι υπάρχοντες ελαιοκομικοί συνεταιρισμοί είναι οι μόνοι που λειτουργούν κάπως ικανοποιητικά και αποδοτικά, τόσο για τους παραγωγούς, όσο και για την τοπική οικονομία.

Τα προβλήματα της ελαιοπαραγωγής είναι λιγότερα από εκείνα της πορτοκαλοπαραγωγής, αλλά δεν παύουν να επηρεάζουν αρνητικά τα αποτελέσματά της.

Υπάρχουν προβλήματα προώθησης της βρώσιμης ελιάς, οι αποδόσεις είναι μικρές και η παραγωγή ελαιόλαδου δεν αποδίδει έσοδα (λόγω χαμηλών αποδόσεων).

Άμεσα μέτρα είναι η παροχή κινήτρων, η ενθάρρυνση και η υποβοήθηση των Ελαιοκομικών Συνεταιρισμών στον τομέα της διακίνησης και της εμπορίας του ελαιοκάρπου και η τροποποίηση της Δασικής Νομοθεσίας και η αποδέσμευση των ιδιοκτητών, συνδιόκτητων κοινοτικών και δημοτικών θαμνοσκεπών εκτάσεων του ημιορεινού όγκου.

Ακόμη θα πρέπει να εξερευνηθεί η βιωσιμότητα ενός σύγχρονου εργοστασίου τυποποίησης της βρώσιμης ελιάς και αν η έρευνα είναι θετική, θα πρέπει να προωθηθεί αυτή η πρόταση.

Και στην περίπτωση της ελαιοπαραγωγής, επιβάλλεται η αξιοποίηση και η εκμετάλλευση όλων των εκτάσεων και κύρια των εγκατελειμμένων και των άγονων, που προσφέρονται για τον κλάδο.

Η ΑΛΙΕΙΑ

Ο Αμβρακικός Κόλπος έχει δυνατότητες παραγωγής ψαριών, που να καλύπτει τις ανάγκες όλης της χώρας. Είναι εθνικός πλούτος κι όχι μόνον τοπικός. Εδώ και πολλές δεκαετίες, τα προγράμματα όλων των κομμάτων είχαν σε προτεραιότητα την προστασία, την αξιοποίηση και την εκμετάλλευση του Αμβρακικού Κόλπου.

Έγιναν δεκάδες μελέτες από ξένους και έλληνες ειδικούς, ακόμη και από Ιάπωνες, που χαρακτήριζαν τον Αμβρακικό πηγή πλούτου και "θησαυρό" για τους κατοίκους της περιοχής.

Έγιναν δεκάδες προτάσεις εκμετάλλευσής του, από ιδιώτες επιχειρηματίες και κύρια από Ιάπωνες, με όρους ιδιαίτερα επωφελείς για την περιφέρειά μας και για τη χώρα μας, αλλά οι πολιτικές σκοπιμότητες δεν το επέτρεψαν.

Στη δεκαετία του 1980 ιδρύθηκε η Εταιρία Ανάπτυξης του Αμβρακικού, υποτίθεται για την αξιοποίησή του, αλλά ήταν και παραμένει μια εταιρία διαχείρισης κοινοτικών κονδυλίων και προγραμμάτων μικρής εμβέλειας, όσον αφορά μόνον την προστασία και αυτή σε μικρά μεγέθη.

Ο Αμβρακικός έχει μολυνθεί από απόβλητα, από φυτοφάρμακα και από άλλες αιτίες, ο πλούτος του χάνεται και η αλιεία σε αυτόν, διέρχεται μεγάλη κρίση.

Υπάρχουν οι λιμνοθάλασσες της περιοχής, τις οποίες εκμεταλλεύονται συνεταιρισμοί, αλλά με απογοητευτικές αποδόσεις.

Ο αλιευτικός κόσμος βρίσκεται σε απόγνωση και το μέλλον της αλιείας, κάθε άλλο, παρά είναι αισιόδοξο.

Επιβάλλεται νέα διερεύνηση του όλου προβλήματος και νέα μελέτη για την αξιοποίηση του Αμβρακικού.

Χωρίς νέα διερεύνηση και χωρίς νέα μελέτη, όποιες προτάσεις κι αν γίνουν και όποιες αποφάσεις κι αν παρθούν, δύσκολα θα πετύχουν στόχους και δύσκολα θα φέρουν αποτελέσματα.

Το γεγονός ότι ιδιώτες διακινούν επιτυχώς αλιευτικά προϊόντα της περιοχής μας, προς την υπόλοιπη χώρα, σημαίνει ότι και οι συνεταιρισμοί μπορούν να κάνουν το ίδιο, αν βέβαια εκσυγχρονιστούν και λειτουργήσουν όπως επιβάλουν οι απαιτήσεις της αγοράς και των καταναλωτών.

ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΩΝ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ

Ιδιαίτερα θετικές διαγράφονται οι προοπτικές για το κλάδο των ιχθυοκαλλιέργειών σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη του Ιδρύματος Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ). Ο κλάδος παραγωγής ειδών ιχθυοκαλλιέργειας συνιστά έναν από τους σημαντικότερους κλάδους του πρωτογενή τομέα στην Ελλάδα και αναμένεται να παρουσιάσει σημαντική βελτίωση μέσα στα επόμενα έτη. Ειδικότερα ο Νομός Άρτας προσφέρεται για την ανάπτυξη αυτού του κλάδου, με τον Αμβρακικό Κόλπο, τις λιμνοθάλασσες και τον πο-

ταμό Άραχθο (καλλιέργειες ειδών γλυκού νερού). Οι ιδιωτικές μονάδες που σήμερα δραστηριοποιούνται στην περιοχή της Άρτας διαγράφουν θετική πορεία, τα δε προϊόντα είναι τσιπούρες, χέλια, λαβράκια, κέφαλους κ.ά τα συμμετέχουν με μερίδιο υψηλότερο του 92% στη συνολική παραγωγή πανελλαδικά.

Οι προοπτικές του κλάδου ενισχύονται από την αυξανόμενη ζήτηση κυρίως από νεότερης ηλικίας νοικοκυριά, την απαγόρευση πώλησης μη απεντερωμένων αλιευμάτων σύμφωνα με τους ορισμούς της κοινοτικής νομοθεσίας (εξέλιξη που δημιουργεί εκτεταμένες δυνατότητες ανάπτυξης στον τομέα της μεταποίησης των νωπών αλιευμάτων) και την προσδοκώμενη αύξηση των πωλήσεων λόγω της ανάπτυξης νέων αγορών σε χώρες της Βαλκανικής, της Βόρειας Ευρώπης, της Αμερικανικής ηπείρου και της Ασίας.

Σύμφωνα με το ΙΟΒΕ, η εγχώρια κατανάλωση ειδών ιχθυοκαλλιέργειας αυξήθηκε από 59.593,8 τόνους το 2000 στους 83.749,1 τόνους το 2004, σημειώνοντας μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης 8,9% και συνολική μεταβολή ίση με 40,5% την περίοδο 2000-2004. Το 2004 λειτουργούσαν στη χώρα μας 1.059 μονάδες υδατοκαλλιέργειας (συμπεριλαμβανομένου των ιχθυογεννητικών σταθμών) εκ των οποίων η συντριπτική πλειοψηφία (930 μονάδες) δραστηριοποιούνται στον τομέα των θαλάσσιων ιχθυοκαλλιέργειών, ενώ οι υπόλοιπες 129 μονάδες δραστηριοποιούνται στις καλλιέργειες ειδών γλυκού νερού (πέστροφα, χέλια, κυπρίνος, σολομός κ.ά.). Το 57,1% των μονάδων βρίσκεται στην Μακεδονία, το 17,5% στη Στερεά Ελλάδα και το 8,9% στην Ήπειρο.

Η συνολική παραγωγή ειδών ιχθυοκαλλιέργειας ανήλθε στους 97.066 τόνους το 2004 από 59.927 το 1998, καταγράφοντας μέση ετήσια αύξηση 8,4% και συνολική μεταβολή 62% την περίοδο 1998-2004. Από την άλλη πλευρά, η συνολική αξία της παραγωγής έφτασε σχεδόν τα 302.439 χιλιάδες ευρώ το 2004, αυξημένη κατά 3,7% ετησίως. Η κυριότερη κατηγορία των ειδών υδατοκαλλιέργειας είναι τα ψάρια, τα οποία αποτελούν το 70,3% της συνολικής παραγωγής το 2004, προσεγγίζοντας τους 68.264 τόνους.

Η ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑ

Ένας άλλος κλάδος που υπόσχεται καλές ποιοτικές και ποσοτικές αποδόσεις, είναι αυτός της Μελισσοκομίας. Η μελισσοκομική χλωρίδα και στις τρεις ζώνες του νομού (πεδινή, ορεινή, ημιορεινή), εγγυάται και προεξοφλεί βιώσιμες εκμεταλλεύσεις.

Υπάρχουν οι δυνατότητες, αλλά παντελώς αναξιοποίητες. Υπάρχει και τοπικός Συνεταιρισμός Μελισσοκόμων, ο οποίος, αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα.

Γενικότερα η μελισσοκομία στην Άρτα αντιμετωπίζει προβλήματα, γιατί δεν έχει γίνει συνείδηση, η δυναμική αυτού του κλάδου στις ελληνικές και ξένες αγορές, αν υπάρξει ανάλογη οργανωτική δομή.

Το βασικότερο όμως πρόβλημα ανάπτυξης της τοπικής μελισσοκομίας είναι η πλήρης άγνοια του αγροτικού κόσμου της περιοχής μας, για τις ευεργετικές ιδιότητες της ανάπτυξης μελισσοκομικών κυψελών μέσα στις δικές τους παραγωγές και ειδικότερα της εσπεριδοπαραγωγής.

Σύμφωνα με ειδικούς γεωπόνους, η τοποθέτηση μελισσοκομικών κυψελών εντός των εδαφών που φιλοξενούν εσπεριδοειδή, αυξάνουν την παραγωγή μέχρι και 30%.

Δηλαδή αν αυτό γινόταν συνείδηση των εσπεριδοπαραγωγών, παράλληλα με την αύξηση της δικής τους παραγωγής, θα προέκυπτε και τεράστια παραγωγή μελιού στον αχανή κάμπο της Άρτας.

Όμως η μελισσοκομία δεν εξαρτάται μόνον από αυτό.

Η περιοχή προσφέρεται για παραγωγή όλων των ειδών μελιών που κυκλοφορούν.

Χρειάζεται οργανωμένη μελισσοκομία, με μεγάλο αριθμό κυψελών, σε μεγάλες εκτάσεις και κυρίως σε εκείνες τις εκτάσεις που θεωρούνται άγονες και παραμένουν ανεκμετάλλευτες.

Ακόμη και τα τεράστια δάση της περιοχής είναι ιδανικές εκτάσεις για μελισσοκομικές δραστηριότητες.

Αλλά για δυναμικές δραστηριότητες που θα έχουν μεγάλες αποδόσεις, ποσοτικές και ποιότητες και με μειωμένο κόστος παραγωγής, ώστε το παραγόμενο μέλι να είναι ανταγωνιστικό στις αγορές.

Εννοείτε ότι για να αναπτυχθεί τοπικά η μελισσοκομία, θα πρέπει να ενισχυθεί γενναία ο τοπικός Συνεταιρισμός Μελισσοκόμων, ώστε να ανταποκριθεί στο ρόλο του και να γίνει βιώσιμος και ανταγωνιστικός.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΦΑΡΜΕΣ ΤΑ ΒΟΣΚΟΤΟΠΙΑ

Οι φυσικοί βοσκότοποι σε επίπεδο νομού Άρτας υπολογίζονται σε 334.000 στρέμματα. Σχεδόν στο σύνολό τους, ανήκουν σε Αναγκαστικούς Συνεταιρισμούς, ενοικιάζονται με μηδαμινά ενοίκια σε κτηνοτρόφους ή έχουν πλήρως εγκαταλειφθεί.

Οι εκτάσεις των βοσκότοπων που ανήκουν σε κάθε Αναγκαστικό Συνεταιρισμό, υπολογίζονται από 50-80.000 στρέμματα και οι περισσότεροι είναι συνδιόκλητοι.

Που σημαίνει ότι από τους ίδιους τους ιδιοκτήτες τους, μπορούν να μετατραπούν σε συνεταιριστικές φάρμες εκτροφής ζώων και παραγωγής κρέατος και γάλακτος, όπως συμβαίνει σε άλλες περιοχές της χώρας μας.

Συνεταιρισμοί με αυτό το αντικείμενο, μπορούν να αναπτυχθούν σε όλον τον ημιορεινό και ορεινό όγκο, αλλά... "προχωρημένοι" κι όχι υποτυπώδεις, όπως γινότανε μέχρι πρότινος.

Υπάρχουν όλες οι προοπτικές, λείπουν όλες οι προϋποθέσεις, όπως:

1. Οδικό δίκτυο που θα καλύπτει όλους τους υπό εκμετάλλευση βοσκότοπους.
2. Αλλαγή του νομικού πλαισίου για τους Αναγκαστικούς Συνεταιρισμούς, που θα επιτρέπει τις προαναφερόμενες δραστηριότητες.
3. Κίνητρα και στήριξη του Κράτους προς αυτή την κατεύθυνση και
4. Ισχυρά κίνητρα για νέους κτηνοτρόφους και νέους επιστήμονες αυτού του κλάδου, ώστε να επανακάμψουν στη γενέτειρά τους.

Σε περιπτώσεις που η σύσταση συνεταιρισμού προχωρημένης εκμετάλλευσης των συνδιόκτητων κι όχι μόνον, βοσκοτόπων, δεν είναι εφικτή, να επιτραπεί η ενοικίασή τους σε οργανωμένες επιχειρήσεις ιδιωτών του κλάδου, σε βιομηχανίες και γιατί όχι και συνεταιρισμούς, άλλων περιοχών.

Έτσι οι τοπικοί Αναγκαστικοί Συνεταιρισμοί θα αποκτήσουν σημαντικά οικονομικά οφέλη, θα δημιουργηθούν πολλές θέσεις εργασίας, θα ωφελούνται οικονομικά οι ελεύθεροι κτηνοτρόφοι της περιοχής και θα δημιουργηθούν προϋποθέσεις για την ανάπτυξη και κτηνοτροφικών βιομηχανικών μονάδων.

Τα βοσκοτόπια μπορούν να μετατραπούν σε μεγάλες φάρμες εκτροφής ζώων, είτε με τη μορφή συνεταιρισμών, είτε με ιδιώτες επιχειρηματίες, προσφέροντας μεγάλη ώθηση στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας.

ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ

Στο Νομό Άρτας υπάρχουν 731.000 στρέμματα δασών, κυρίως ελάτης. Η εκμετάλλευσή τους είναι υποτυπώδης έως και μηδαμινή. Οι Αναγκαστικοί Συνεταιρισμοί που τα διαχειρίζονται, δεν είναι σε θέση να τα χειριστούν αποδοτικά, με αποτέλεσμα, να μην προκύπτουν έσοδα για τους ίδιους, να μην προστατεύονται και να κινδυνεύουν άμεσα από καταστροφές.

Ο δασικός πλούτος της περιοχής είναι ανεκτίμητος και κανείς μέχρι σήμερα δεν φρόντισε να τον αξιολογήσει και να τον κοστολογήσει.

Είναι και εθνικός πλούτος, που τον διαχειρίζονται ανίδεοι, με πρωτόγονους τρόπους, αποσπασματικά και με μηδενικές αποδόσεις.

Επιβάλλεται αυτό το καθεστώς να αλλάξει, να εκσυγχρονιστεί και να προσαρμοστεί στα σημερινά δεδομένα, με νέο νομικό πλαίσιο και με νέας μορφής συνεταιρισμών, που θα αναλάβουν την εκμετάλλευσή τους, σε όλα τα επίπεδα, με πρωταρχικό γνώμονα φυσικά, την προστασία του περιβάλλοντος.

Τα δάση είναι πηγή πλούτου για το νομό, που δεν "τρέχει", είναι και το βασικότερο στοιχείο ανάπτυξης του τοπικού τουρισμού, για τον οποίο, τα τελευταία χρόνια γίνονται μεγάλες προσπάθειες, μέσω ευρωπαϊκών και εθνικών προγραμμάτων.

Για τις μορφές εκμετάλλευσης αυτών των δασών χρειάζεται έρευνα σε βάθος και οικονομοτεχνική και περιβαλλοντική μελέτη.

ΑΓΟΝΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΘΟΓΕΝΗ ΕΔΑΦΗ

Περισσότερα από 53.000 στρέμματα υπολογίζονται οι άγονες εκτάσεις του νομού κι εκείνες που έχουν εγκαταληφθεί και εκείνες που χαρακτηρίζονται παθογενείς εκτάσεις. Σαν αίτια αναφέρονται οι μικρές αποδόσεις.

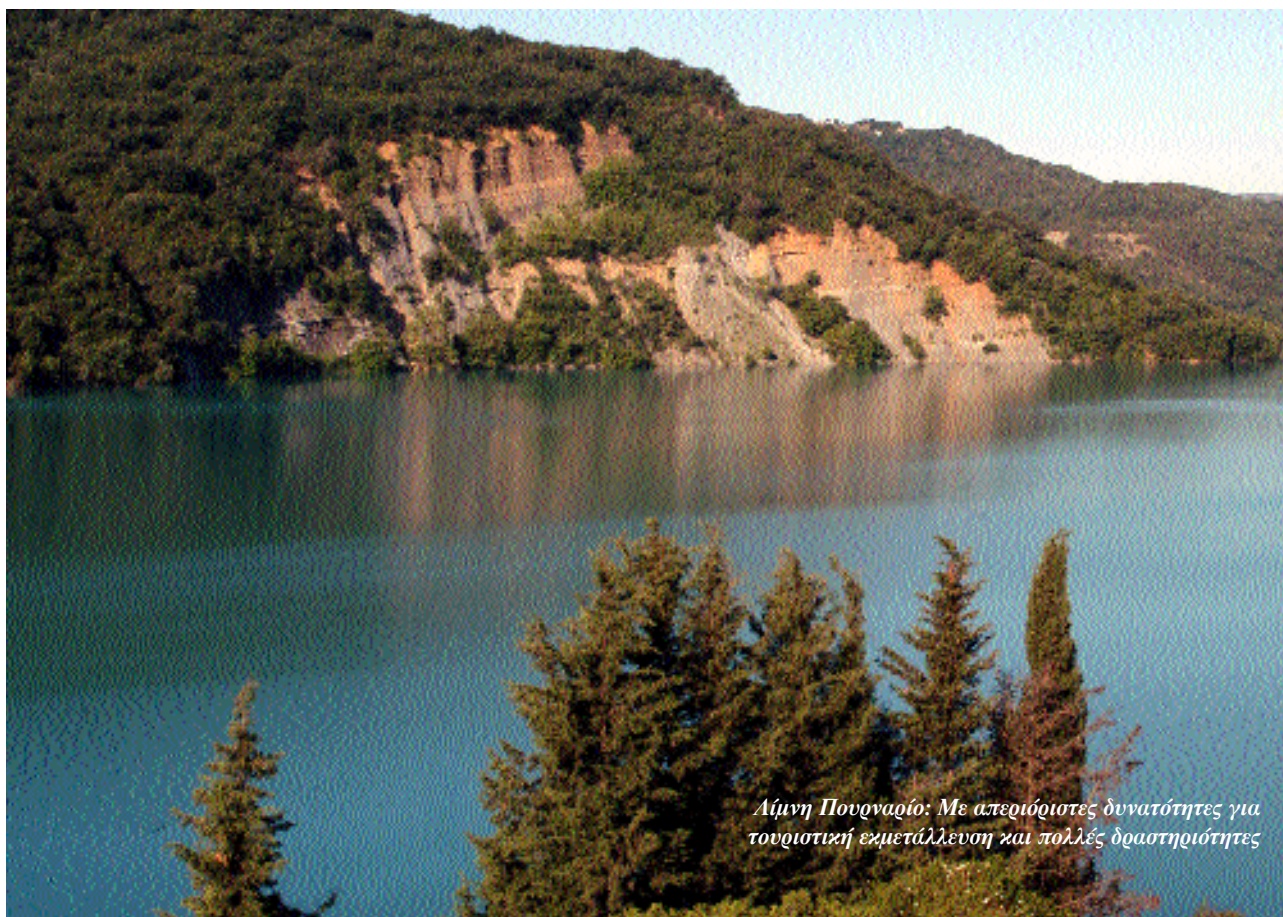
Ένα πρόβλημα που εύκολα αντιμετωπίζεται και για το οποίο προτείνεται:

1. Η ρύθμιση του θέματος της ενοικίασης ή πώλησης των εγκατελλειμένων εκτάσεων.
2. Η δημιουργία ενός ειδικού φορέα για την εξαγορά της γεωργικής γης και τη διάθεση της στους γεωργούς.
3. Η αναθεώρηση του θεσμικού πλαισίου προς την προαναφερόμενη κατεύθυνση.
4. Διερεύνηση της δυνατότητας αξιοποίησης των παθογενών εκτάσεων και στη συνέχεια αξιοποίηση και εκμετάλλευσή τους μέσω συνεταιρισμών.

Σήμερα όλα τα εδάφη αξιοποιούνται, όλα τα εδάφη είναι εκμεταλλεύσιμα και αποδίδουν.

Λείπει μόνον η πολιτική βούληση.

ΝΕΕΣ ΠΡΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Λίμνη Πουρναρίου: Με απεριόριστες δυνατότητες για τουριστική εκμετάλλευση και πολλές δραστηριότητες

Νέα ώθηση στην ανάπτυξη του τουρισμού στην Ήπειρο και την Άρτα, δίνει το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, που εκπόνησε το ΥΠΕΧΩΔΕ και παρουσιάστηκε στις αρχές Μαΐου του 2007. Σε συνδυασμό και με τα δεκάδες ιστορικά και βυζαντινά μνημεία της περιοχής, το Πλαίσιο αυτό ανοίγει σημαντικές προοπτικές για το Νομό Άρτας και στοχεύει, μεταξύ άλλων, στην διαμόρφωση ιδανικών συνθηκών για την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής, όπως:

- Την περιβαλλοντική αναβάθμιση περιοχών τουριστικού ενδιαφέροντος και την προώθηση της αειφόρου και ισόρροπης ανάπτυξης.
- Τη χωρική διεύρυνση της τουριστικής δραστηριότητας
- Την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος
- Τη βελτίωση του συνολικού οικονομικού αποτελέσματος της τουριστικής δραστηριότητας και του βαθμού απόδοσής της και
- Την παροχή των αναγκαίων κατευθύνσεων προς τα υποκείμενα επίπεδα χωρικού σχεδιασμού (Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια, ΣΧΟΑΑΠ, κλπ).

Το Ειδικό Πλαίσιο με βάση το είδος της τουριστικής δραστηριότητας, τη γεωμορφολογία και την ευαισθησία των πόρων διακρίνει τον εθνικό χώρο σε δέκα (10) κατηγορίες περιοχών:

τις Τουριστικά Αναπτυγμένες περιοχές, τις Αναπτυσσόμενες Τουριστικά περιοχές, τις περιοχές με κυρίαρχες χρήσεις άλλες εκτός τουρισμού και δυνατότητα ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού, τις μητροπολιτικές περιοχές, τα νησιά και τις παράκτιες περιοχές, τις ορεινές περιοχές, τις πεδινές και ημιορεινές περιοχές, τις περιοχές Natura, τους αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία και τους παραδοσιακούς οικισμούς.

Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά στην Ήπειρο :

Τα παράλια της Ηπείρου χαρακτηρίζονται αναπτυγμένες τουριστικά περιοχές ενώ μεγάλο τμήμα των Νομών Ιωαννίνων και Άρτας κατατάσσεται στις αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές, δηλαδή σε αυτές που διαθέτουν συγκέντρωση ιδιαίτερων χαρακτηριστικών φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος, αξιόλογη ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων, δυνατότητα διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος και ύπαρξη ενός αποδεκτού επιπέδου υποδομών.

- Ειδικότερα στις περιοχές με περιθώρια ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού περιλαμβάνονται οι ορεινές περιοχές της Ηπείρου: ο Γράμμος, η Βόρεια Πίνδος, η Κόνιτσα, το Ζαγόρι, το Μέτσοβο και τα Τζουμέρκα.

Για τις περιοχές αυτές δίνονται, μεταξύ των άλλων, κατευθύνσεις για:

- την ενίσχυση του εναλλακτικού τουρισμού με την ενίσχυση προγραμμάτων που συνδέουν τον τουρισμό με τον πρωτογενή τομέα, την αξιοποίηση των πόρων για ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού (αγροτουρισμού, περιηγητικού, πεζοπορικού, πολιτιστικού), τη δημιουργία δικτύων μονοπατιών, κ.ά.

Ο Αμβρακικός Κόλπος με φόντο τα χιονισμένα Τζουμέργα

- τον προσανατολισμό των επενδύσεων εστίασης και φιλοξενίας σε περιοχές εντός οικισμών καθώς και σε μια ζώνη πλάτους 500 μέτρων από τα όρια τους όταν διαπιστώνεται σχετικός κορεσμός (ποσοστό αδόμητων γηπέδων <40%).
- την διατήρηση, προστασία και ανάδειξη του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος (π.χ. διατήρηση χαρακτηριστικών των οικισμών).

Για όλες τις Αναπτυσσόμενες Τουριστικά Περιοχές το όριο αρτιότητας για τη δόμηση τουριστικών καταλυμάτων, εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών, ορίζεται σε οκτώ (8) στρέμματα με μέγιστη πυκνότητα 6 κλίνες / στρέμμα. Οι ρυθμίσεις αυτές δεν έχουν εφαρμογή για τον εκσυγχρονισμό υφισταμένων τουριστικών καταλυμάτων.

Σε ό,τι αφορά τις περιοχές NATURA:

Για τις περιοχές που περιλαμβάνονται στον Κατάλογο Τόπων Κοινοτικής Σημασίας και λοιπές περιοχές περιβαλλοντικής ευαισθησίας, όπως κηρυγμένοι ιστορικοί τόποι, καταφύγια άγριας ζωής κ.λπ., οι κατευθύνσεις που δίνονται αφορούν:

- Ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού (αγροτουρισμού, περιηγητικού, πεζοπορικού, πολιτιστικού τουρισμού κ.α.).
- Δημιουργία δικτύων μονοπατιών (εθνικών, ευρωπαϊκών) και διαδρομών ("δρόμοι" καπνού, αμπέλου, ελιάς κ.α.).
- Θέσπιση ειδικού τέλους υπέρ των Φορέων Διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών (Β. Πίνδου, Παμβώτιδας, Αμβρακικού, εκβολών Καλαμά - Αχέροντα) επί των δραστηριοτήτων του τουρισμού που αναπτύσσονται στις περιοχές αυτές, με σκοπό να χρησιμοποιείται για την προστασία, διαχείριση και ανάδειξη των πόρων.

Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται και για τους παραδοσιακούς οικισμούς, (χωριά Ζαγορίου, Συρράκο, Καλαρρύτες, κλπ).

Το Ειδικό Πλαίσιο για τις περιοχές αυτές, μεταξύ των άλλων, δίνει τις παρακάτω κατευθύνσεις:

- Διαμόρφωση αυστηρότερων κανόνων για τη μορφολογία των νέων κτισμάτων, ενίσχυση δράσεων αποκατάστασης κελυφών και ειδικότερα για τους εγκαταλελειμμένους και φθίνοντες προώθηση πρωτοβουλιών στην κατεύθυνση αναζωογόνησης τους.

- Ελαχιστοποίηση των επεκτάσεων των οικισμών.
- Άμεσο έλεγχο της δόμησης εκτός σχεδίου πόλης και ορίων οικισμών.

Στον τομέα του Συνεδριακού και αστικού τουρισμού:

Προωθείται η ανάπτυξη συνεδριακού και αστικού τουρισμού με προτεραιότητα στα μεγάλα αστικά κέντρα όπως τα Ιωάννινα και στις λοιπές αναπτυγμένες τουριστικά περιοχές με επαρκή συγκοινωνιακή σύνδεση (κυρίως αεροπορική) και ευκαιρίες για οργάνωση εκδηλώσεων σύγχρονου πολιτισμού (μουσεία, φεστιβάλ, εκθέσεις κ.α.), κ.λπ.

Για την ενίσχυση του προβλέπονται:

- Μέτρα για τη βελτίωση της ελκυστικότητας των πόλεων, τον εκσυγχρονισμό και αναβάθμιση των υφιστάμενων εγκαταστάσεων και τη δημιουργία νέων.
- Δράσεις ενσωμάτωσης νέων τεχνολογιών στις υποδομές του συνεδριακού τουρισμού.
- Πρόσθετα κίνητρα προτείνονται για αποκατάσταση και επανάχρηση αξιόλογων παλαιών κελυφών.

Για τον Τουρισμό Φύσης:

Ο τουρισμός φύσης αναπτύσσεται στον ορεινό χώρο και σε ευαίσθητες περιβαλλοντικά περιοχές. Για την ενίσχυση του εκτός από τις κατευθύνσεις που δίνονται για τις περιοχές αυτές προτείνονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

Ραφτινγκ στον Άραχθο

- Καθιέρωση ενός συστήματος ιεράρχησης των περιβαλλοντικά ευαίσθητων περιοχών που μπορούν να αξιοποιηθούν τουριστικά με κατά περίπτωση κριτήρια που θα αφορούν στις επιτρεπόμενες δραστηριότητες σε κάθε περιοχή.

- Δράσεις ανάδειξης προστατευόμενων περιοχών που διαθέτουν σχετικούς πόρους (φύση, τοπίο), ως πόλων ανάπτυξης τουρισμού φύσης ευρύτερης ακτινοβολίας. Τέτοιες περιοχές αποτελούν καταρχήν:

- οι Εθνικοί Δρυμοί Βίκου - Αώου,
- οι υγρότοποι που περιλαμβάνονται στον Κατάλογο Ραμσάρ (Αμβρακικός κόλπος).

Για τις σύνθετες και ολοκληρωμένες αναπτύξεις τουριστικών υποδομών σταθερού παραθερισμού:

Ως "σύνθετη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη τουριστικών υποδομών σταθερού παραθερισμού" νοείται η συνδυασμένη ανάπτυξη ξενοδοχείων διαφόρων λειτουργικών μορφών/τύπων υψηλών προδιαγραφών, τουριστικών επιπλωμένων επαύλεων, εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής (συνεδριακά κέντρα, γκολφ, κέντρα θαλασσοθεραπείας κ.ά.) καθώς και κατοικιών προς πώληση στις οποίες θα προβλέπεται η δυνατότητα παροχής ξενοδοχειακών υπηρεσιών υψηλού επιπέδου.

Η ανάπτυξη σύνθετων και ολοκληρωμένων τουριστικών υποδομών σταθερού παραθερισμού προωθείται τόσο σε αναπτυσσόμενες και ήδη ανεπτυγμένες τουριστικά περιοχές συμπεριλαμβανομένων των μητροπολιτικών περιοχών όσο και στον πεδινό ή ημιορεινό χώρο βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων.

Ως ενδεικτικές περιοχές προτεραιότητας για ανάπτυξη σύνθετων κι ολοκληρωμένων μορφών τουρισμού προτείνονται οι παράκτιες περιοχές Ηπείρου.

Η ανάπτυξη σύνθετων κι ολοκληρωμένων μορφών τουρισμού είναι δυνατή είτε σε οργανωμένους υποδοχείς (Π.Ο.Τ.Α., Π.Ο.Α.Π.Δ., Π.Ε.Ρ.Π.Ο.) είτε σε εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών περιοχές με τις διατάξεις για τη δόμηση τουριστικών εγκαταστάσεων στις περιοχές αυτές. Τα όριο αρτιότητας στη δεύτερη περίπτωση ορίζεται σε 150 στρέμματα.

Τονίζεται τέλος ότι για την επίτευξη των στόχων που εξυπηρετεί το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό απαιτείται συνδυασμός δράσεων και λήψη μέτρων θεσμικού αλλά και διοικητικού - οργανωτικού χαρακτήρα.

Σε θεσμικό επίπεδο, μεταξύ άλλων, προβλέπεται η προσαρμογή στο νέο Πλαίσιο της δράσης των συναρμόδιων Υπουργείων, των Περιφερειών και της Αυτοδιοίκησης, η εναρμόνιση των κατωτέρων επιπέδων σχεδιασμού του χώρου και η προσαρμογή της νομοθεσίας για τις αναπλάσεις.

Σε διοικητικό - οργανωτικό επίπεδο, προωθείται η δημιουργία μηχανισμού παρακολούθησης και αξιολόγησης της εφαρμογής του Ειδικού Πλαισίου και η δημιουργία μηχανισμού ελέγχου με στόχο την διαφύλαξη των παραδοσιακών οικισμών.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Τα αποτελέσματα της έρευνας που ακολουθεί, είναι προϊόν γραπτών απαντήσεων, σε έντυπο ερωτηματολόγιο, το οποίο συμπληρώθηκε από ενεργά μέλη Συνεταιρισμών, στους τομείς της Γεωργίας, της Κτηνοτροφίας, της Πτηνοτροφίας, της Αλιείας, της Μελισσοκομίας και των Δασών και Βοσκότοπων που λειτουργούν στο Νομό Άρτας.

Η συμμετοχή σε αυτή την έρευνα, υπολογίζεται σε πιθανό ποσοστό 12%, διότι είναι αδύνατο να υπολογιστεί ο ακριβής αριθμός των εν ενεργεία συνεταιριστών.

Απάντησαν συνολικά 210 συνεταιριστές, όλων των τομέων.

Στην μεγάλη τους πλειοψηφία οι ερωτηθέντες έδιναν με άνεση τις απαντήσεις τους, που σημαίνει ότι οι απόψεις και οι εκτιμήσεις τους ήταν αποκρυσταλλωμένες.

Σχεδόν στο σύνολό τους, οι απαντήσεις που έδιναν δεν ήταν απόρροια πολιτικών ή κομματικών σκοπιμοτήτων, παρά μόνον αγωνία, προβληματισμοί και άμεσο ενδιαφέρον για το μέλλον του Αγροτοσυνεταιριστικού Κινήματος στην περιοχή τους.

Όλοι οι ερωτηθέντες με ευχαρίστηση δέχτηκαν το ερωτηματολόγιο και η συμπλήρωσή του ήταν εντυπωσιακά σύντομη.

Με βάση τα κύρια σημεία αυτής της έρευνας, τα οποία παρουσιάζονται στη συνέχεια και με στατιστικούς πίνακες, η ανάκαμψη του Αγροτοσυνεταιριστικού Κινήματος στο Νομό Άρτας, φαντάζει αδύνατη, με τα σημερινά δεδομένα.

Πρέπει να αλλάξουν ριζικά το υπάρχον καθεστώς, τόσο το νομικό πλαίσιο, όσο και η έμπρακτη συμβολή και μέριμνα του Κράτους για τα προβλήματα που υπάρχουν και που τροχοπεδούν κάθε προσπάθεια ανάκαμψης του Αγροτοσυνεταιριστικού Κινήματος.

Τέλος σημειώνουμε ότι οι ερωτηθέντες, στο σύνολό τους είναι άνδρες (αρχηγοί οικογενειών).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Με βάση τις απαντήσεις που δόθηκαν στο ερωτηματολόγιό μας, κατά τομέα, προκύπτουν τα παρακάτω:

ΓΕΩΡΓΙΑ

1. Τα θετικά στοιχεία εντοπίζονται στις στήλες "ΛΙΓΟ" ή "ΜΕΤΡΙΑ".
2. Για την επιτυχή λειτουργία του συνεταιρισμού τους, υποδεικνύουν "Πλάνο λειτουργίας" (32%), "Συγκεκριμένο και σαφές νομικό πλαίσιο λειτουργίας" (24%), "Χρηματοδοτικούς πόρους" (15%) και "Δικτύωση" (10%).
3. Πιστεύουν ότι η λειτουργία του συνεταιρισμού και σε συντριπτικά ποσοστά, πρέπει να βασίζεται στην Αλληλεγγύη, την Αμοιβαία Συνεργασία, την Ισότητα ως προς την πρόσβαση, τη Δημοκρατική Αντιπροσώπευση, την Επίτευξη του Κοινού Σκοπού, τη Δημοκρατική και Συλλογική Λήψη Αποφάσεων (από 65 - 100%).
4. Όσον αφορά τα κυριότερα προβλήματα, η έλλειψη διαφάνειας και διοικητικής λογοδοσίας αγγίζει το 45%, η έλλειψη επαρκούς χρηματοδότησης το 15% και η ελλειπής Κυβερνητική Στήριξη το 11%.

ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

1. Τα θετικά στοιχεία κινούνται στο "ΛΙΓΟ" (52-86) και στο "ΜΕΤΡΙΟ" (12-74%).
2. Οι λόγοι που συνεταιρίστηκαν ήταν η προώθηση των προϊόντων (44%), η σταθερότητα και αξιοπιστία στις πωλήσεις (16%), η χρηματοοικονομική στήριξη κλπ. (15%), τα πλεονεκτήματα κλπ. (15%).
3. Το πλάνο πορείας (28%), το νομικό πλαίσιο (18%) και επαρκής χρηματοδότηση (14%), είναι οι παράγοντες για επιτυχή λειτουργία του συνεταιρισμού.
4. Οι συνεταιριστικές αξίες στη λειτουργία κινούνται στο "πολύ" και "πάρα πολύ", στο 100%.
5. Το κυριότερο πρόβλημα είναι η έλλειψη επαρκούς χρηματοδότησης 38% και η έλλειψη κυβερνητικής υποστήριξης 36%.

ΑΛΙΕΙΑ

1. Παρατηρούνται αρνητικά στοιχεία στην προώθηση εξαγωγών (100%), στην ανάπτυξη νέων προϊόντων (100%) και σε "λίγα" ή "μέτρια" επίπεδα τα θετικά (από 15 - 85%).
2. Οι λόγοι που συνεταιρίστηκαν είναι η σταθερότητα και αξιοπιστία στις πωλήσεις (22%) και η προώθηση της παραγωγής (42%).
3. Καθοριστικοί παράγοντες το πλάνο πορείας (22%), το νομικό πλαίσιο (20%), η

χρηματοδότηση και η δικτύωση (12%) και η συνεχής εκπαίδευση και επιμόρφωση (18%).

4. Οι συνεταιριστικές αξίες στην λειτουργία κινούνται κοντά στο 100%.

5. Τα κυριότερα προβλήματα έχουν σχέση με την έλλειψη επαρκούς χρηματοδότησης (26%), την ελλιπή κυβερνητική στήριξη (20%) και την απουσία αποτελεσματικών μηχανισμών (18%).

ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

1. Η συμβολή του συνεταιρισμού κρίνεται από "μέτρια" (38%) και έως "πολύ" (28%).

2. Οι λόγοι που συνεταιρίστηκαν είναι η προώθηση της παραγωγής ((38%), τα πλεονεκτήματα κλπ. (17%), η χρηματοοικονομική υποστήριξη (16%) και η σταθερότητα και η αξιοπιστία (13%).

3. Καθοριστικοί παράγοντες για επιτυχή λειτουργία έρχεται πρώτο το πλάνο πορείας (34%), η επαρκής εξασφάλιση χρηματοδοτικών πόρων (16%) και το νομικό πλαίσιο (15%).

4. Οι συνεταιριστικές αξίες φθάνουν το 100% (από 40%).

5. Κυριότερα προβλήματα η έλλειψη επαρκούς χρηματοδότησης (36%), η ελλιπής κυβερνητική υποστήριξη (22%) και η απουσία αποτελεσματικών μηχανισμών (14%).

ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑ

1. Αρνητικά στοιχεία στη δημιουργία θέσεων εργασίας (46%), στην προώθηση εξαγωγών (100%), στην ανάπτυξη νέων προϊόντων (100%), στην προβολή του τόπου (100%) και θετικά στο "λίγο" και "μέτρια" από 20% έως και 78%.

2. Οι λόγοι που συνεταιρίστηκαν είναι η σταθερότητα και η αξιοπιστία στις πωλήσεις (20%), η προώθηση της παραγωγής (45%) και η χρηματοοικονομική και τεχνική στήριξη (16%).

3. Καθοριστικούς παράγοντες για επιτυχή λειτουργία το πλάνο πορείας (24%), το νομικό πλαίσιο (16%) και η δικτύωση (14%).

4. Οι συνεταιριστικές αξίες κινούνται θετικά από 48% έως και 96%.

5. Προβλήματα στην έλλειψη επαρκούς χρηματοδότησης (44%), στην ελλιπή κυβερνητική υποστήριξη (30%) και στα προβλήματα οργάνωσης (18%).

ΛΑΣΗ - ΒΟΣΚΟΤΟΠΙΑ

1. Όλα εμφανίζονται αρνητικά και σε ποσοστό από 92% έως και 100%.

2. Οι λόγοι που συνεταιρίστηκαν ήταν "αναγκαστικοί", καθόσον οι συνεταιρισμοί είναι συνδιόκμητοι (εξαγορασμένες εκτάσεις) και η συμμετοχή είναι υποχρεωτικοί (100%).

3. Παράγοντες που θεωρούνται καθοριστικοί για τη λειτουργία είναι το πλάνο πορείας (35%) και το νομικό πλαίσιο (25%).

4. Προβάλλονται οι συνεταιριστικές αξίες από 89% έως και 100%.

Προβλήματα που τροχοπεδούν την λειτουργία και την εξέλιξη είναι η έλλειψη διαφάνειας (50%) και το ασαφές νομικό πλαίσιο (25%).

ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΚΑΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

Οι απόψεις των ερωτηθέντων για την κυβερνητική πολιτική, έναντι των Συνεταιρισμών, κρίνεται "Αναποτελεσματική" σε ποσοστό 55%, "μέτρια" 34% και αποτελεσματική μόλις το 11%.

Τι πρέπει να αλλάξει στην κυβερνητική πολιτική;

Το νομικό (ρυθμιστικό) πλαίσιο (25%), η σύνδεσή τους στους ευρύτερους αναπτυξιακούς στόχους και η ένταξή τους στα περιφερειακά προγράμματα (25%) και η εξασφάλιση πόρων το 20%.

Η ΥΠΑΡΞΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Σε ποσοστό 96% οι ερωτηθέντες απαντούν ότι θεωρούν αναγκαία την ύπαρξη των συνεταιρισμών, γεγονός που θα πρέπει να προβληματίσει τους αρμόδιους της κυβέρνησης.

Επίλογος

Προϋπόθεση για ανάπτυξη μιας υποβαθμισμένης περιοχής, όπως η Άρτα, είναι η ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας και η εναρμόνισή της, στις απαιτήσεις των καιρών.

Και αυτή η ανάπτυξη δεν μπορεί να προέλθει με ευχολόγια, με εκτιμήσεις, απόψεις και προτάσεις, που δεν κοστίζουν.

Πολύ δε περισσότερο, δεν μπορεί να προκύψει ανάπτυξη της περιοχής της Άρτας, με τη σημερινή μορφή των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων που υπάρχουν.

Χρειάζεται διερεύνηση για εντοπισμό των δυνατοτήτων που υπάρχουν, χρειάζεται έρευνα σε όλους τους τομείς, χρειάζονται μελέτες και πολιτική βούληση για να υλοποιηθούν.

Οι εποχές των ατομικών αγροτικών εκμεταλλεύσεων και των ατομικών επιχειρήσεων και δραστηριοτήτων, έχουν περάσει προ πολλού.

Επιβάλλονται κοινές προσπάθειες, κοινοί στόχοι, κοινές ευθύνες και επιδιώξεις.

Επιβάλλεται οργάνωση και εκσυγχρονισμός στη λειτουργία κάθε είδους εκμετάλλευσης, επιβάλλεται προγραμματισμός δεκαετιών και όχι ετών, επιβάλλεται προσαρμογή στα σημερινά δεδομένα της αγοράς, στις σημερινές ανάγκες και απαιτήσεις των καταναλωτών.

Με βάση τις παραπάνω σκέψεις μου, συμπέρασμα της έρευνας που έκανα για αυτή την πτυχιακή μου εργασία, η αναγκαιότητα ανάπτυξης της Άρτας, είναι προφανής, πρέπει να αντιμετωπιστεί σαν μονόδρομος, άμεσα και πριν η περιοχή αδειάσει από νέους και γίνει τόπος ηλικιωμένων και συνταξιούχων, πριν μετατραπεί σε λιμάνι των απόμαχων της ζωής.

ΤΟ ΕΝΤΥΠΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Το Αγροτοσυνεταιριστικό Κίνημα στο νομό Άρτας:

**Ακμή - παρακμή και αναγκαιότητα
για την ανάπτυξη της περιοχής**

1. Φύλο	2. Ηλικία	3. Επάγγελμα (κύριο και δεύτερο)
4. Εισοδηματική Κατηγορία:		
5. Μορφωτικό Επίπεδο:		
5. Έτη απασχόλησης στην Γεωργία - Κτηνοτροφία:		

6. Πόσο ικανοποιητική κρίνετε τη λειτουργία του συνεταιρισμού:

☐ Επιτυχή ☐ Μέτρια ☐ Αναποτελεσματική

7. Σε ποιο βαθμό κρίνετε ικανοποιητική τη συμβολή του συνεταιρισμού
όσον αφορά τους παρακάτω τομείς:

Τομείς	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Π. πολύ
Αύξηση εσόδων					
Δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης					
Προώθηση εξαγωγών					
Ανάπτυξη τοπικής επιχειρηματικότητας					
Ανάπτυξη νέων προϊόντων					
Προβολή του τόπου					
Παραμονή ανθρώπων στον τόπο					

8. Ποιοι λόγοι σας ώθησαν να γίνετε μέλος του συνεταιρισμού:

1. Η σταθερότητα και η αξιοπιστία που προσφέρει ως προς τις πωλήσεις	☐
2. Η δυνατότητα προώθησης των προϊόντων στις αγορές	☐
3. Η χρηματοοικονομική και τεχνική υποστήριξη που προσφέρει στα μέλη του	☐
4. Τα πλεονεκτήματα τα οποία προκύπτουν από τις οικονομίες κλίμακας και σκοπού	☐
5. Τα πλεονεκτήματα συνεργατικών μοντέλων και μοντέλων δικτύωσης	☐
6. Η ικανότητα εξασφάλισης και πρόσβασης χρηματοδότησης για τα μέλη του από κρατικούς φορείς	☐
7. Άλλο:	☐

9. Ποιους παράγοντες θεωρείτε καθοριστικούς για την επιτυχή λειτουργία του συνεταιρισμού:

1. Πλάνο για τη μελλοντική πορεία του συνεταιρισμού	☐
2. Η ανάμιξη όλων των μελών του συνεταιρισμού και η υιοθέτηση και από κοινού υποστήριξη κοινών απόψεων και στόχων	☐
3. Η ύπαρξη ενός χαρισματικού ηγέτη	☐
4. Συγκεκριμένο και σαφές νομικό πλαίσιο λειτουργίας και οργάνωσης	☐
5. Ευελιξία και Αυτονομία	☐
6. Επαρκής εξασφάλιση χρηματοδοτικών πόρων	☐
7. Δικτύωση με επιχειρήσεις ή άλλους επιτυχημένους συνεταιρισμούς	☐
8. Η συμμετοχή του σε εθνικά και διεθνή αναπτυξιακά προγράμματα	☐
9. Η αποτελεσματική διασύνδεσή του με την τοπική κοινωνία και αυτοδιοίκηση	☐
10. Η εφαρμογή αρχών διακυβέρνησης και δημοκρατικής αντιπροσώπευσης	☐
11. Συνεχής εκπαίδευση/επιμόρφωση των μελών και της διοίκησης	☐

10. Σε ποιες συνεταιριστικές αξίες πιστεύετε ότι βασίζεται η λειτουργία του συνεταιρισμού:

Τομείς	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Π. πολύ
Αλληλεγγύη					
Αμοιβαία συνεργασία					
Ισότητα ως προς την πρόσβαση					
Δημοκρατική αντιπροσώπευση					
Επίτευξη του κοινού σκοπού					
Δημοκρατική και συλλογική λήψη αποφάσεων					

11. Ποια θεωρείτε ότι είναι τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο συνεταιρισμός στον οποίο ανήκετε:

1. Έλλειψη επαρκούς χρηματοδότησης	☐
2. Απουσία αποτελεσματικών μηχανισμών και δεκτών αξιολόγησης αποδοτικότητας	☐
3. Πλημμελής εφαρμογή αρχών διαφάνειας και διοίκησης λογοδοσίας	☐
4. Απουσία αποτελεσματικών συστημάτων αντιπροσώπευσης και συμμετοχής των μελών	☐
5. Ασαφές ρυθμιστικό πλαίσιο	☐
6. Ελλιπής κυβερνητική υποστήριξη	☐
7. Η Αναποτελεσματική μεταφορά πόρων και αρμοδιοτήτων προς τους συνεταιρισμούς	☐
8. Προβλήματα οργάνωσης και διοίκησης (σε σχέση με την ερ. 9).	☐

12. Πως κρίνετε την κυβερνητική πολιτική έναντι των συνεταιρισμών:

☐ Αποτελεσματική ☐ Μέτρια ☐ Αναποτελεσματική

13. Τι πιστεύετε ότι απαιτείται για τη μεταρρύθμιση της κυβερνητικής πολιτικής:

1. Εξασφάλιση πόρων προς τους συνεταιρισμούς	☐
2. Μεταφορά αρμοδιοτήτων και εξουσιών	☐
3. Εφαρμογή νέου, σαφούς και ευέλικτου ρυθμιστικού πλαισίου	☐
4. Σύνδεση των συνεταιρισμών με τους ευρύτερους εθνικούς αναπτυξιακούς στόχους και προγράμματα για την περιφέρεια	☐
5. Υλικοτεχνική υποστήριξη και παροχή εξειδικευμένης τεχνογνωσίας προς αυτούς	☐
6. Παροχή κινήτρων με σκοπό την προώθηση καινοτόμων και αναπτυσσόμενων προϊόντων	☐

- Πόσα χρόνια είστε μέλος του συνεταιρισμού:

- Όνομα συνεταιρισμού:

- Στρέμματα γης:

- Αριθμός ζώων:

- Προοπτική συνεταιρισμού

- Θεωρείται αναγκαία την ύπαρξη του συνεταιρισμού:

ΝΑΙ ☐

ΟΧΙ ☐

ΓΕΩΡΓΙΑ

Η κατάσταση που επικρατεί σήμερα στους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς του Νομού της Άρτας, κατά γενική ομολογία των ίδιων συνεταιριστών, είναι απογοητευτική.

Δεκάδες συνεταιρισμοί έχουν προ πολλού πάψει να λειτουργούν, οι περισσότεροι από αυτούς που λειτουργούν, διαχειρίζονται απλά την πορεία τους προς την αναστολή ή την οριστική παύση των δραστηριοτήτων τους και οι ελάχιστοι που έχουν ακόμη κάποιους λόγους ύπαρξης, πασχίζουν να αντέξουν, μήπως και αλλάξουν οι προοπτικές για αυτούς και δοθούν νέες δυνατότητες επανάκαμψης, αλλά και ανοδικής πορείας.

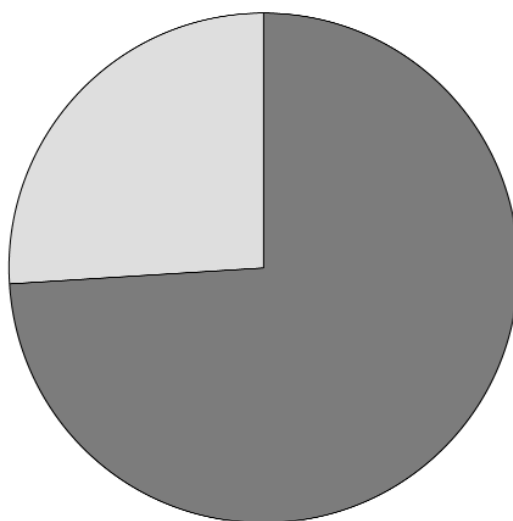
Τα αποτελέσματα για τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς έχουν ως ακολούθως

Πόσο ικανοποιητική κρίνετε τη λειτουργία του συνεταιρισμού;

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ (στο σύνολο των ερωτηθέντων):

0% Επιτυχή 26% Μέτρια 74% Αναποτελεσματική

■ ΕΠΙΤΥΧΗ ■ ΜΕΤΡΙΑ ■ ΑΝΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ

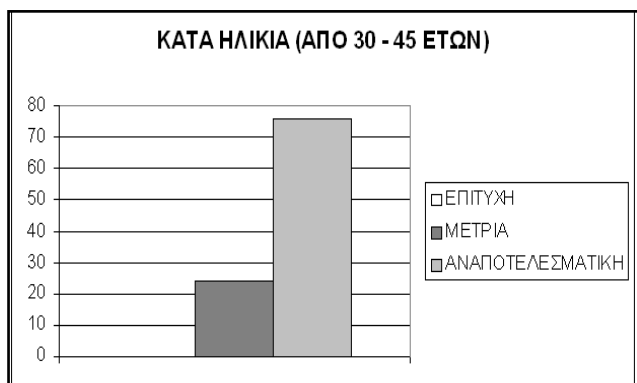
ΚΑΤΑ ΗΛΙΚΙΑ

ΑΠΟ 30 - 45

0% Επιτυχή 24% Μέτρια 76% Αναποτελεσματική

ΑΠΟ 46 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ

0% Επιτυχή 28% Μέτρια 72% Αναποτελεσματική

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

α. Δημοτικού και Γυμνασίου

0% Επιτυχή 38% Μέτρια 62% Αναποτελεσματική

α. Λυκείου και άνω

0% Επιτυχή 14% Μέτρια 86% Αναποτελεσματική

ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

α. Από 5000 - 15000 ευρώ ετησίως

0% Επιτυχή 36% Μέτρια 74% Αναποτελεσματική

α. Από 15000 ευρώ και άνω ετησίως

0% Επιτυχή 16% Μέτρια 84% Αναποτελεσματική

ΕΤΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

α. 15-25 χρόνια

0% Επιτυχή 18% Μέτρια 82% Αναποτελεσματική

α. Από 26 χρόνια και άνω

0% Επιτυχή 34% Μέτρια 66% Αναποτελεσματική

**ΣΤΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΣΤΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ**

Γεωργία

Σε ποιο βαθμό κρίνετε ικανοποιητική τη συμβολή του συνεταιρισμού όσον αφορά τους παρακάτω τομείς;

Τομείς	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Π. πολύ
Αύξηση εσόδων	5	46	45	4	-
Δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης	12	22	44	12	-
Προώθηση εξαγωγών	18	39	36	7	-
Ανάπτυξη τοπικής επιχειρηματικότητας	6	65	24	5	-
Ανάπτυξη νέων προϊόντων	22	48	28	2	-
Προβολή του τόπου	8	46	36	10	-
Παραμονή ανθρώπων στον τόπο	26	42	22	10	-

Σημείωση: Απαντησαν 60 σε αδιευκρίνηστο αριθμό μελών, λόγω υπολειμματικής του συνόλου των αγροτικών συνεταιρισμών

Ποιοι λόγοι σας ώθησαν να γίνετε μέλος του συνεταιρισμού;

1. Η σταθερότητα και η αξιοπιστία που προσφέρει ως προς τις πωλήσεις	12
2. Η δυνατότητα προώθησης των προϊόντων στις αγορές	36
3. Η χρηματοοικονομική και τεχνική υποστήριξη που προσφέρει στα μέλη του	18
4. Τα πλεονεκτήματα τα οποία προκύπτουν από τις οικονομίες κλίμακας και σκοπού	16
5. Τα πλεονεκτήματα συνεργατικών μοντέλων και μοντέλων δικτύωσης	2
6. Η ικανότητα εξασφάλισης και πρόσβασης χρηματοδότησης για τα μέλη του από κρατικούς φορείς	16
7. Άλλο:	-

%

Γεωργία

Ποιους παράγοντες θεωρείτε καθοριστικούς για την επιτυχή λειτουργία του συνεταιρισμού;

1. Πλάνο για τη μελλοντική πορεία του συνεταιρισμού	32
2. Η ανάμειξη όλων των μελών του συνεταιρισμού και η υιοθέτηση και από κοινού υποστήριξη κοινών απόψεων και στόχων	12
3. Η ύπαρξη ενός χαρισματικού ηγέτη	1
4. Συγκεκριμένο και σαφές νομικό πλαίσιο λειτουργίας και οργάνωσης	24
5. Ευελιξία και Αυτονομία	-
6. Επαρκής εξασφάλιση χρηματοδοτικών πόρων	15
7. Δικτύωση με επιχειρήσεις ή άλλους επιτυχημένους συνεταιρισμούς	10
8. Η συμμετοχή του σε εθνικά και διεθνή αναπτυξιακά προγράμματα	-
9. Η αποτελεσματική διασύνδεσή του με την τοπική κοινωνία και αυτοδιοίκηση	2
10. Η εφαρμογή αρχών διακυβέρνησης και δημοκρατικής αντιπροσώπευσης	-
11. Συνεχής εκπαίδευση/επιμόρφωση των μελών και της διοίκησης	8

%

Σε ποιες συνεταιριστικές αξίες πιστεύετε ότι βασίζεται η λειτουργία του συνεταιρισμού;

Τομείς	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Π. πολύ
Αλληλεγγύη	-	-	-	65	35
Αμοιβαία συνεργασία	-	-	-	64	36
Ισότητα ως προς την πρόσβαση	-	-	-	66	34
Δημοκρατική αντιπροσώπευση	-	15	16	39	30
Επίτευξη του κοινού σκοπού	-	-	-	64	36
Δημοκρατική και συλλογική λήψη αποφάσεων	-	-	-	100	-

%

Γεωργία

Ποια θεωρείτε ότι είναι τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο συνεταιρισμός στον οποίο ανήκετε;

1. Έλλειψη επαρκούς χρηματοδότησης	15
2. Απουσία αποτελεσματικών μηχανισμών και δεκτών αξιολόγησης αποδοτικότητας	5
3. Πλημμελής εφαρμογή αρχών διαφάνειας και διοίκησης λογοδοσίας	45
4. Απουσία αποτελεσματικών συστημάτων αντιπροσώπευσης και συμμετοχής των μελών	5
5. Ασαφές ρυθμιστικό πλαίσιο	10
6. Ελλιπής κυβερνητική υποστήριξη	11
7. Η Αναποτελεσματική μεταφορά πόρων και αρμοδιοτήτων προς τους συνεταιρισμούς	4
8. Προβλήματα οργάνωσης και διοίκησης (σε σχέση με την ερ. 9).	5

%

ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Ο τομέας της Κτηνοτροφίας εντάσσεται στον Αγροτικό Τομέα, όχι όμως και με τα ίδια απογοητευτικά χαρακτηριστικά.

Υπάρχουν πολλές δυνατότητες ανάπτυξης συνεταιρισμών σε αυτόν ειδικά το χώρο, όπως προκύπτει και από τις ακόλουθες σχετικές απαντήσεις που μας δόθηκαν:

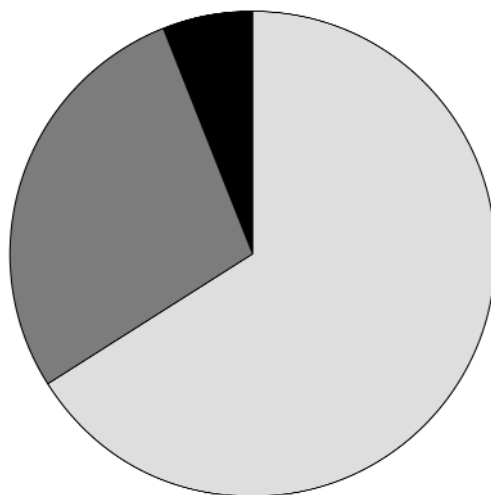
ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πόσο ικανοποιητική κρίνετε τη λειτουργία του συνεταιρισμού;

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ (στο σύνολο των ερωτηθέντων):

6% Επιτυχή 66% Μέτρια 28% Αναποτελεσματική

■ ΕΠΙΤΥΧΗ ■ ΜΕΤΡΙΑ ■ ΑΝΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ

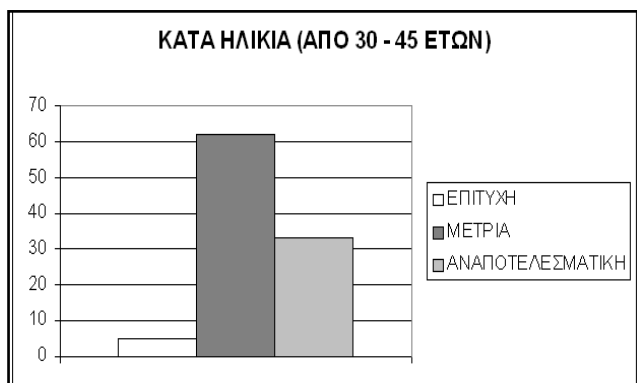
ΚΑΤΑ ΗΛΙΚΙΑ

ΑΠΟ 30 - 45

5% Επιτυχή 62% Μέτρια 33% Αναποτελεσματική

ΑΠΟ 46 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ

7% Επιτυχή 70% Μέτρια 23% Αναποτελεσματική

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

α. Δημοτικού και Γυμνασίου

7% Επιτυχή 63% Μέτρια 30% Αναποτελεσματική

α. Λυκείου και άνω

6% Επιτυχή 69% Μέτρια 25% Αναποτελεσματική

ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

α. Από 5000 - 15000 ευρώ ετησίως

7% Επιτυχή 70% Μέτρια 23% Αναποτελεσματική

α. Από 15000 ευρώ και άνω ετησίως

5% Επιτυχή 62% Μέτρια 33% Αναποτελεσματική

ΕΤΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

α. 15-25 χρόνια

4% Επιτυχή 56% Μέτρια 40% Αναποτελεσματική

α. Από 26 χρόνια και άνω

8% Επιτυχή 70% Μέτρια 22% Αναποτελεσματική

**ΣΤΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΣΤΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ**

Κτηνοτροφία

Σε ποιο βαθμό κρίνετε ικανοποιητική τη συμβολή του συνεταιρισμού όσον αφορά τους παρακάτω τομείς;

Τομείς	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Π. πολύ
Αύξηση εσόδων	-	-	64	34	2
Δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης	-	-	74	25	1
Προώθηση εξαγωγών	100	-	-	-	-
Ανάπτυξη τοπικής επιχειρηματικότητας	-	86	14	-	-
Ανάπτυξη νέων προϊόντων	-	83	12	5	-
Προβολή του τόπου	-	65	28	7	-
Παραμονή ανθρώπων στον τόπο	-	52	28	20	-

Σημείωση: Απαντησαν 20, ΕΠΙ ΜΗ ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΜΕΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΜΕΛΩΝ

Ποιοι λόγοι σας ώθησαν να γίνετε μέλος του συνεταιρισμού;

1. Η σταθερότητα και η αξιοπιστία που προσφέρει ως προς τις πωλήσεις	16
2. Η δυνατότητα προώθησης των προϊόντων στις αγορές	44
3. Η χρηματοοικονομική και τεχνική υποστήριξη που προσφέρει στα μέλη του	15
4. Τα πλεονεκτήματα τα οποία προκύπτουν από τις οικονομίες κλίμακας και σκοπού	15
5. Τα πλεονεκτήματα συνεργατικών μοντέλων και μοντέλων δικτύωσης	2
6. Η ικανότητα εξασφάλισης και πρόσβασης χρηματοδότησης για τα μέλη του από κρατικούς φορείς	8
7. Άλλο:	-

%

Κτηνοτροφία

Ποιους παράγοντες θεωρείτε καθοριστικούς για την επιτυχή λειτουργία του συνεταιρισμού;

1. Πλάνο για τη μελλοντική πορεία του συνεταιρισμού	28
2. Η ανάμειξη όλων των μελών του συνεταιρισμού και η υιοθέτηση και από κοινού υποστήριξη κοινών απόψεων και στόχων	8
3. Η ύπαρξη ενός χαρισματικού ηγέτη	3
4. Συγκεκριμένο και σαφές νομικό πλαίσιο λειτουργίας και οργάνωσης	18
5. Ευελιξία και Αυτονομία	-
6. Επαρκής εξασφάλιση χρηματοδοτικών πόρων	14
7. Δικτύωση με επιχειρήσεις ή άλλους επιτυχημένους συνεταιρισμούς	11
8. Η συμμετοχή του σε εθνικά και διεθνή αναπτυξιακά προγράμματα	-
9. Η αποτελεσματική διασύνδεσή του με την τοπική κοινωνία και αυτοδιοίκηση	4
10. Η εφαρμογή αρχών διακυβέρνησης και δημοκρατικής αντιπροσώπευσης	-
11. Συνεχής εκπαίδευση/επιμόρφωση των μελών και της διοίκησης	14

%

Σε ποιες συνεταιριστικές αξίες πιστεύετε ότι βασίζεται η λειτουργία του συνεταιρισμού;

Τομείς	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Π. πολύ
Αλληλεγγύη	-	-	-	87	13
Αμοιβαία συνεργασία	-	-	-	88	12
Ισότητα ως προς την πρόσβαση	-	-	-	90	10
Δημοκρατική αντιπροσώπευση	-	14	14	42	30
Επίτευξη του κοινού σκοπού	-	-	-	81	19
Δημοκρατική και συλλογική λήψη αποφάσεων	-	-	-	95	5

%

Κτηνοτροφία

Ποια θεωρείτε ότι είναι τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο συνεταιρισμός στον οποίο ανήκετε;

1. Έλλειψη επαρκούς χρηματοδότησης	38
2. Απουσία αποτελεσματικών μηχανισμών και δεκτών αξιολόγησης αποδοτικότητας	4
3. Πλημμελής εφαρμογή αρχών διαφάνειας και διοίκησης λογοδοσίας	-
4. Απουσία αποτελεσματικών συστημάτων αντιπροσώπευσης και συμμετοχής των μελών	6
5. Ασαφές ρυθμιστικό πλαίσιο	4
6. Ελλιπής κυβερνητική υποστήριξη	36
7. Η Αναποτελεσματική μεταφορά πόρων και αρμοδιοτήτων προς τους συνεταιρισμούς	-
8. Προβλήματα οργάνωσης και διοίκησης (σε σχέση με την ερ. 9).	12

%

ΑΛΙΕΙΑ

Και στην Αλιεία οι δυνατότητες ανάπτυξης του Συνεταιριστικού Κινήματος, είναι αρκετές, λείπουν μόνον οι αναγκαίες προοπτικές, από πλευράς κράτους.

Οι σχετικές απαντήσεις των ερωτηθέντων, που ακολουθούν, είναι χαρακτηριστικές.

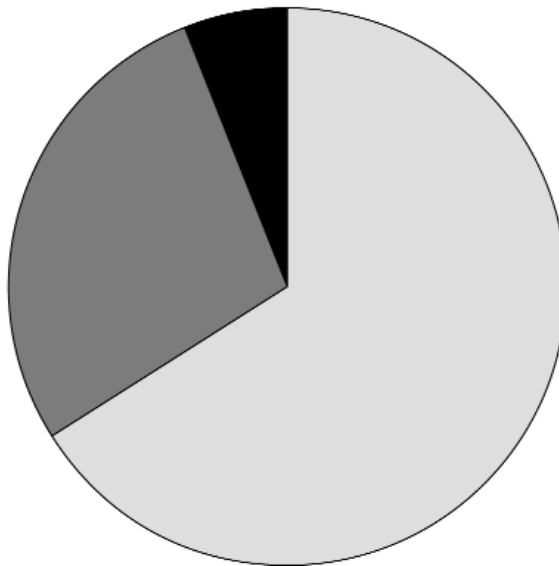
ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πόσο ικανοποιητική κρίνετε τη λειτουργία του συνεταιρισμού;

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ (στο σύνολο των ερωτηθέντων):

12% Επιτυχή 76% Μέτρια 22% Αναποτελεσματική

■ ΕΠΙΤΥΧΗ ■ ΜΕΤΡΙΑ ■ ΑΝΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ

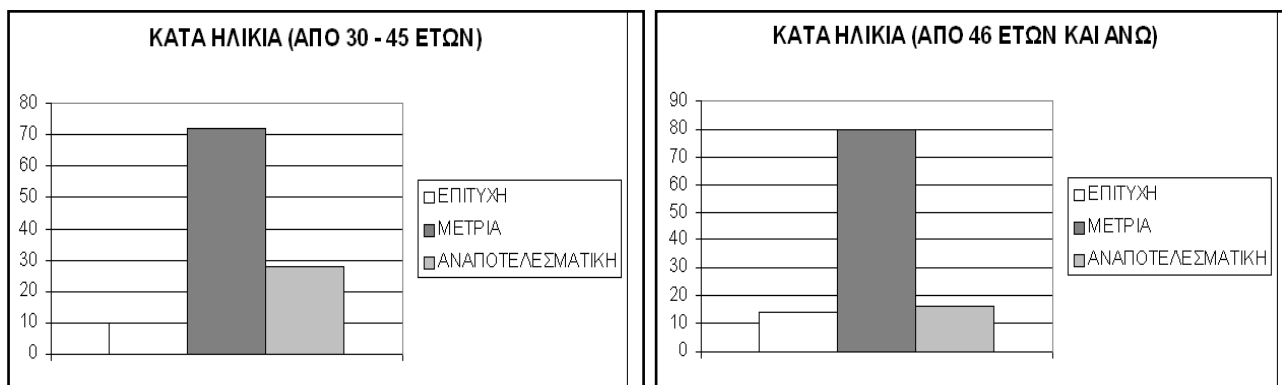
ΚΑΤΑ ΗΛΙΚΙΑ

ΑΠΟ 30 - 45

10% Επιτυχή 72% Μέτρια 28% Αναποτελεσματική

ΑΠΟ 46 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ

14% Επιτυχή 80% Μέτρια 16% Αναποτελεσματική

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

α. Δημοτικού και Γυμνασίου

14% Επιτυχή 80% Μέτρια 6% Αναποτελεσματική

α. Λυκείου και άνω

10% Επιτυχή 72% Μέτρια 18% Αναποτελεσματική

ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

α. Από 5000 - 15000 ευρώ ετησίως

15% Επιτυχή 79% Μέτρια 6% Αναποτελεσματική

α. Από 15000 ευρώ και άνω ετησίως

11% Επιτυχή 73% Μέτρια 16% Αναποτελεσματική

ΕΤΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΛΙΕΙΑ

α. 15-25 χρόνια

11% Επιτυχή 74% Μέτρια 25% Αναποτελεσματική

α. Από 26 χρόνια και άνω

13% Επιτυχή 78% Μέτρια 9% Αναποτελεσματική

**ΣΤΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΣΤΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ**

Αλιεία

Σε ποιο βαθμό κρίνετε ικανοποιητική τη συμβολή του συνεταιρισμού όσον αφορά τους παρακάτω τομείς:

Τομείς	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Π. πολύ
Αύξηση εσόδων	-	36	46	18	-
Δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης	-	85	15	-	-
Προώθηση εξαγωγών	100	-	-	-	-
Ανάπτυξη τοπικής επιχειρηματικότητας	24	64	12	-	-
Ανάπτυξη νέων προϊόντων	100	-	-	-	-
Προβολή του τόπου	-	25	45	28	2
Παραμονή ανθρώπων στον τόπο	-	85	15	-	-

%

Σημείωση: Απάντησαν 20 ΜΕΛΗ, ΣΕ ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΠΟΥ 180 ΜΕΛΩΝ

Ποιοι λόγοι σας ώθησαν να γίνετε μέλος του συνεταιρισμού;

1. Η σταθερότητα και η αξιοπιστία που προσφέρει ως προς τις πωλήσεις	22
2. Η δυνατότητα προώθησης των προϊόντων στις αγορές	42
3. Η χρηματοοικονομική και τεχνική υποστήριξη που προσφέρει στα μέλη του	16
4. Τα πλεονεκτήματα τα οποία προκύπτουν από τις οικονομίες κλίμακας και σκοπού	15
5. Τα πλεονεκτήματα συνεργατικών μοντέλων και μοντέλων δικτύωσης	-
6. Η ικανότητα εξασφάλισης και πρόσβασης χρηματοδότησης για τα μέλη του από κρατικούς φορείς	10
7. Άλλο:	-

%

Αλιεία

Ποιους παράγοντες θεωρείτε καθοριστικούς για την επιτυχή λειτουργία του συνεταιρισμού;

1. Πλάνο για τη μελλοντική πορεία του συνεταιρισμού	22
2. Η ανάμειξη όλων των μελών του συνεταιρισμού και η υιοθέτηση και από κοινού υποστήριξη κοινών απόψεων και στόχων	11
3. Η ύπαρξη ενός χαρισματικού ηγέτη	2
4. Συγκεκριμένο και σαφές νομικό πλαίσιο λειτουργίας και οργάνωσης	20
5. Ευελιξία και Αυτονομία	-
6. Επαρκής εξασφάλιση χρηματοδοτικών πόρων	12
7. Δικτύωση με επιχειρήσεις ή άλλους επιτυχημένους συνεταιρισμούς	12
8. Η συμμετοχή του σε εθνικά και διεθνή αναπτυξιακά προγράμματα	-
9. Η αποτελεσματική διασύνδεσή του με την τοπική κοινωνία και αυτοδιοίκηση	3
10. Η εφαρμογή αρχών διακυβέρνησης και δημοκρατικής αντιπροσώπευσης	-
11. Συνεχής εκπαίδευση/επιμόρφωση των μελών και της διοίκησης	18

%

Σε ποιες συνεταιριστικές αξίες πιστεύετε ότι βασίζεται η λειτουργία του συνεταιρισμού;

Τομείς	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Π. πολύ
Αλληλεγγύη	-	-	-	95	5
Αμοιβαία συνεργασία	-	-	-	94	6
Ισότητα ως προς την πρόσβαση	-	-	-	94	6
Δημοκρατική αντιπροσώπευση	-	-	25	45	30
Επίτευξη του κοινού σκοπού	-	-	-	92	8
Δημοκρατική και συλλογική λήψη αποφάσεων	-	-	-	90	10

%

Αλιεία

Ποια θεωρείτε ότι είναι τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο συνεταιρισμός στον οποίο ανήκετε;

1. Έλλειψη επαρκούς χρηματοδότησης	26
2. Απουσία αποτελεσματικών μηχανισμών και δεκτών αξιολόγησης αποδοτικότητας	18
3. Πλημμελής εφαρμογή αρχών διαφάνειας και διοίκησης λογοδοσίας	-
4. Απουσία αποτελεσματικών συστημάτων αντιπροσώπευσης και συμμετοχής των μελών	4
5. Ασαφές ρυθμιστικό πλαίσιο	12
6. Ελλιπής κυβερνητική υποστήριξη	28
7. Η Αναποτελεσματική μεταφορά πόρων και αρμοδιοτήτων προς τους συνεταιρισμούς	-
8. Προβλήματα οργάνωσης και διοίκησης (σε σχέση με την ερ. 9).	12

%

ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Ο ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΑΡΤΑΣ, έχει να παρουσιάσει μια πλούσια και αξιοζήλευτη δραστηριότητα, που διασφαλίζει και το μέλλον των μελών.

Είναι χαρακτηριστικές οι απαντήσεις που ακολουθούν:

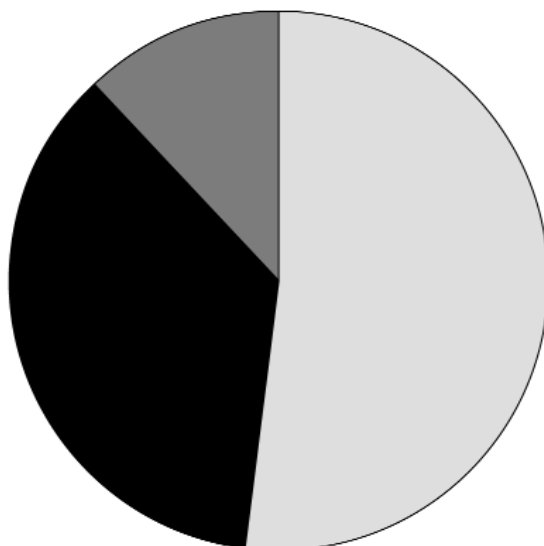
ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πόσο ικανοποιητική κρίνετε τη λειτουργία του συνεταιρισμού;

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ (στο σύνολο των ερωτηθέντων):

36% Επιτυχή 52% Μέτρια 12% Αναποτελεσματική

■ ΕΠΙΤΥΧΗ ■ ΜΕΤΡΙΑ ■ ΑΝΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ

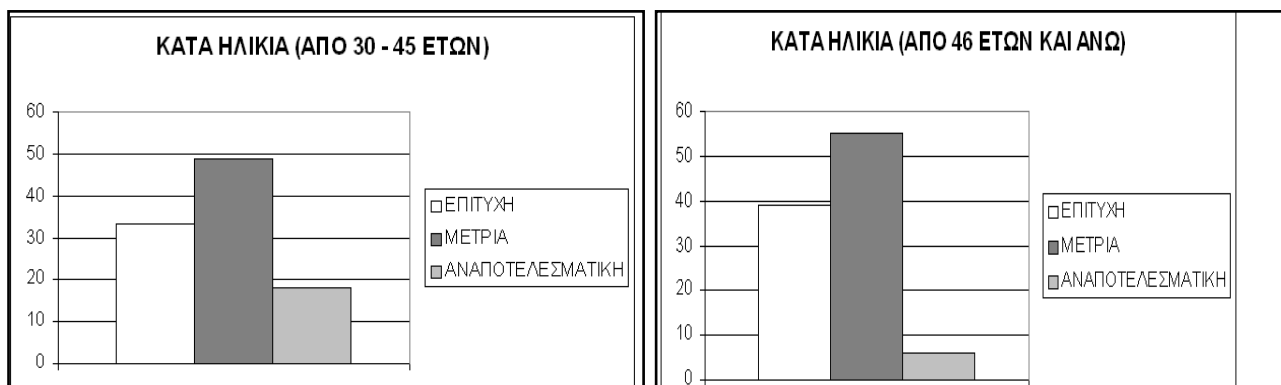
ΚΑΤΑ ΗΛΙΚΙΑ

ΑΠΟ 30 - 45

33% Επιτυχή 49% Μέτρια 18% Αναποτελεσματική

ΑΠΟ 46 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ

39% Επιτυχή 55% Μέτρια 6% Αναποτελεσματική

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

α. Δημοτικού και Γυμνασίου

38% Επιτυχή 55% Μέτρια 7% Αναποτελεσματική

α. Λυκείου και άνω

34% Επιτυχή 49% Μέτρια 17% Αναποτελεσματική

ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

α. Από 5000 - 15000 ευρώ ετησίως

39% Επιτυχή 56% Μέτρια 5% Αναποτελεσματική

α. Από 15000 ευρώ και άνω ετησίως

33% Επιτυχή 48% Μέτρια 19% Αναποτελεσματική

ΕΤΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

α. 15-25 χρόνια

30% Επιτυχή 48% Μέτρια 22% Αναποτελεσματική

α. Από 26 χρόνια και άνω

42% Επιτυχή 56% Μέτρια 2% Αναποτελεσματική

**ΣΤΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΣΤΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ**

Πτηνοτροφία

Σε ποιο βαθμό κρίνετε ικανοποιητική τη συμβολή του συνεταιρισμού όσον αφορά τους παρακάτω τομείς;

Τομείς	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Π. πολύ
Αύξηση εσόδων	-	16	54	28	2
Δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης	-	-	46	44	10
Προώθηση εξαγωγών	-	-	71	29	-
Ανάπτυξη τοπικής επιχειρηματικότητας	-	-	65	31	4
Ανάπτυξη νέων προϊόντων	-	-	64	30	6
Προβολή του τόπου	-	-	38	52	10
Παραμονή ανθρώπων στον τόπο	-	-	42	54	4

%

Σημείωση: Απάντησαν 20, ΕΠΙ ΣΥΝΟΛΟΥ 160 ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΑΡΤΑΣ

Ποιοι λόγοι σας ώθησαν να γίνετε μέλος του συνεταιρισμού;

1. Η σταθερότητα και η αξιοπιστία που προσφέρει ως προς τις πωλήσεις	13
2. Η δυνατότητα προώθησης των προϊόντων στις αγορές	38
3. Η χρηματοοικονομική και τεχνική υποστήριξη που προσφέρει στα μέλη του	16
4. Τα πλεονεκτήματα τα οποία προκύπτουν από τις οικονομίες κλίμακας και σκοπού	17
5. Τα πλεονεκτήματα συνεργατικών μοντέλων και μοντέλων δικτύωσης	3
6. Η ικανότητα εξασφάλισης και πρόσβασης χρηματοδότησης για τα μέλη του από κρατικούς φορείς	13
7. Άλλο:	-

%

Πτηνοτροφία

Ποιους παράγοντες θεωρείτε καθοριστικούς για την επιτυχή λειτουργία του συνεταιρισμού;

1. Πλάνο για τη μελλοντική πορεία του συνεταιρισμού	34
2. Η ανάμειξη όλων των μελών του συνεταιρισμού και η υιοθέτηση και από κοινού υποστήριξη κοινών απόψεων και στόχων	10
3. Η ύπαρξη ενός χαρισματικού ηγέτη	2
4. Συγκεκριμένο και σαφές νομικό πλαίσιο λειτουργίας και οργάνωσης	15
5. Ευελιξία και Αυτονομία	-
6. Επαρκής εξασφάλιση χρηματοδοτικών πόρων	16
7. Δικτύωση με επιχειρήσεις ή άλλους επιτυχημένους συνεταιρισμούς	10
8. Η συμμετοχή του σε εθνικά και διεθνή αναπτυξιακά προγράμματα	-
9. Η αποτελεσματική διασύνδεσή του με την τοπική κοινωνία και αυτοδιοίκηση	2
10. Η εφαρμογή αρχών διακυβέρνησης και δημοκρατικής αντιπροσώπευσης	-
11. Συνεχής εκπαίδευση/επιμόρφωση των μελών και της διοίκησης	11

%

Σε ποιες συνεταιριστικές αξίες πιστεύετε ότι βασίζεται η λειτουργία του συνεταιρισμού;

Τομείς	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Π. πολύ
Αλληλεγγύη	-	-	-	85	15
Αμοιβαία συνεργασία	-	-	-	90	10
Ισότητα ως προς την πρόσβαση	-	-	-	91	9
Δημοκρατική αντιπροσώπευση	-	15	16	40	30
Επίτευξη του κοινού σκοπού	-	-	-	72	28
Δημοκρατική και συλλογική λήψη αποφάσεων	-	-	-	100	-

%

Πτηνοτροφία

Ποια θεωρείτε ότι είναι τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο συνεταιρισμός στον οποίο ανήκετε;

1. Έλλειψη επαρκούς χρηματοδότησης	15
2. Απουσία αποτελεσματικών μηχανισμών και δεκτών αξιολόγησης αποδοτικότητας	5
3. Πλημμελής εφαρμογή αρχών διαφάνειας και διοίκησης λογοδοσίας	45
4. Απουσία αποτελεσματικών συστημάτων αντιπροσώπευσης και συμμετοχής των μελών	5
5. Ασαφές ρυθμιστικό πλαίσιο	10
6. Ελλιπής κυβερνητική υποστήριξη	11
7. Η Αναποτελεσματική μεταφορά πόρων και αρμοδιοτήτων προς τους συνεταιρισμούς	4
8. Προβλήματα οργάνωσης και διοίκησης (σε σχέση με την ερ. 9).	5

%

ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑ

Είναι ένας νέος τομέας, που πολλά υπόσχεται, αλλά, οι προοπτικές και οι δυνατότητες, είναι περιορισμένες.

Τα μέλη του τοπικού Συνεταιρισμού δίνουν τις απαντήσεις τους, από τις οποίες, προκύπτει ότι σε αυτόν τον τομέα ο Συνεταιρισμός μπορεί να πετύχει πολλά.

Ακολουθούν οι απαντήσεις των ερωτηθέντων:

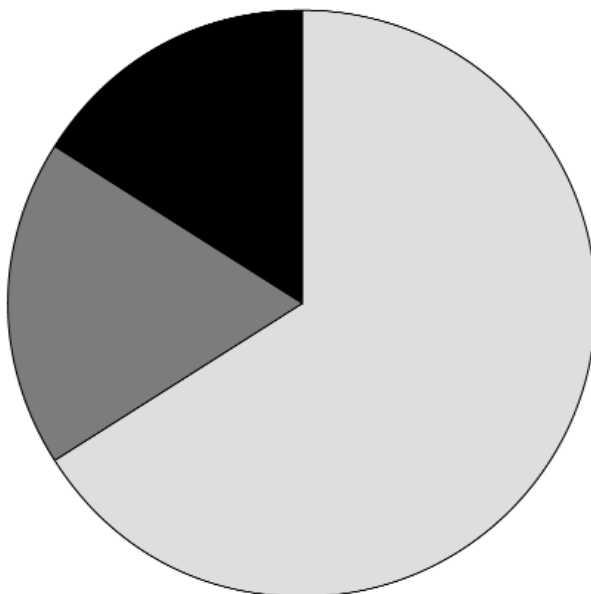
ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πόσο ικανοποιητική κρίνετε τη λειτουργία του συνεταιρισμού;

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ (στο σύνολο των ερωτηθέντων):

16% Επιτυχή 66% Μέτρια 18% Αναποτελεσματική

■ ΕΠΙΤΥΧΗ ■ ΜΕΤΡΙΑ ■ ΑΝΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ

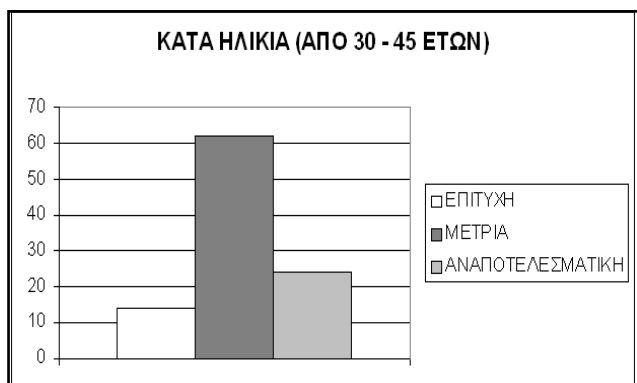
ΚΑΤΑ ΗΛΙΚΙΑ

ΑΠΟ 30 - 45

14% Επιτυχή 62% Μέτρια 24% Αναποτελεσματική

ΑΠΟ 46 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ

18% Επιτυχή 70% Μέτρια 12% Αναποτελεσματική

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

α. Δημοτικού και Γυμνασίου

18% Επιτυχή 70% Μέτρια 22% Αναποτελεσματική

α. Λυκείου και άνω

14% Επιτυχή 62% Μέτρια 24% Αναποτελεσματική

ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

α. Από 5000 - 15000 ευρώ ετησίως

20% Επιτυχή 72% Μέτρια 8% Αναποτελεσματική

α. Από 15000 ευρώ και άνω ετησίως

12% Επιτυχή 60% Μέτρια 18% Αναποτελεσματική

ΕΤΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑ

α. 15-25 χρόνια

12% Επιτυχή 60% Μέτρια 28% Αναποτελεσματική

α. Από 26 χρόνια και άνω

20% Επιτυχή 72% Μέτρια 8% Αναποτελεσματική

**ΣΤΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΣΤΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ**

Μελισσοκομία

Σε ποιο βαθμό κρίνετε ικανοποιητική τη συμβολή του συνεταιρισμού όσον αφορά τους παρακάτω τομείς;

Τομείς	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Π. πολύ
Αύξηση εσόδων	-	20	75	5	-
Δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης	46	40	12	2	-
Προώθηση εξαγωγών	100	-	-	-	-
Ανάπτυξη τοπικής επιχειρηματικότητας	-	78	22	-	-
Ανάπτυξη νέων προϊόντων	100	-	-	-	-
Προβολή του τόπου	100	-	-	-	-
Παραμονή ανθρώπων στον τόπο	-	75	25	-	-

Σημείωση: ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ 15 ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

Ποιοι λόγοι σας ώθησαν να γίνετε μέλος του συνεταιρισμού;

1. Η σταθερότητα και η αξιοπιστία που προσφέρει ως προς τις πωλήσεις	20
2. Η δυνατότητα προώθησης των προϊόντων στις αγορές	45
3. Η χρηματοοικονομική και τεχνική υποστήριξη που προσφέρει στα μέλη του	16
4. Τα πλεονεκτήματα τα οποία προκύπτουν από τις οικονομίες κλίμακας και σκοπού	14
5. Τα πλεονεκτήματα συνεργατικών μοντέλων και μοντέλων δικτύωσης	-
6. Η ικανότητα εξασφάλισης και πρόσβασης χρηματοδότησης για τα μέλη του από κρατικούς φορείς	10
7. Άλλο:	-

%

Μελισσοκομία

Ποιους παράγοντες θεωρείτε καθοριστικούς για την επιτυχή λειτουργία του συνεταιρισμού;

1. Πλάνο για τη μελλοντική πορεία του συνεταιρισμού	24
2. Η ανάμειξη όλων των μελών του συνεταιρισμού και η υιοθέτηση και από κοινού υποστήριξη κοινών απόψεων και στόχων	12
3. Η ύπαρξη ενός χαρισματικού ηγέτη	3
4. Συγκεκριμένο και σαφές νομικό πλαίσιο λειτουργίας και οργάνωσης	16
5. Ευελιξία και Αυτονομία	-
6. Επαρκής εξασφάλιση χρηματοδοτικών πόρων	16
7. Δικτύωση με επιχειρήσεις ή άλλους επιτυχημένους συνεταιρισμούς	14
8. Η συμμετοχή του σε εθνικά και διεθνή αναπτυξιακά προγράμματα	-
9. Η αποτελεσματική διασύνδεσή του με την τοπική κοινωνία και αυτοδιοίκηση	3
10. Η εφαρμογή αρχών διακυβέρνησης και δημοκρατικής αντιπροσώπευσης	-
11. Συνεχής εκπαίδευση/επιμόρφωση των μελών και της διοίκησης	12

%

Σε ποιες συνεταιριστικές αξίες πιστεύετε ότι βασίζεται η λειτουργία του συνεταιρισμού;

Τομείς	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Π. πολύ
Αλληλεγγύη	-	-	-	96	4
Αμοιβαία συνεργασία	-	-	-	92	8
Ισότητα ως προς την πρόσβαση	-	-	-	81	19
Δημοκρατική αντιπροσώπευση	-	-	22	48	30
Επίτευξη του κοινού σκοπού	-	-	-	82	18
Δημοκρατική και συλλογική λήψη αποφάσεων	-	-	-	91	9

%

Μελισσοκομία

Ποια θεωρείτε ότι είναι τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο συνεταιρισμός στον οποίο ανήκετε;

1. Έλλειψη επαρκούς χρηματοδότησης	44
2. Απουσία αποτελεσματικών μηχανισμών και δεκτών αξιολόγησης αποδοτικότητας	6
3. Πλημμελής εφαρμογή αρχών διαφάνειας και διοίκησης λογοδοσίας	-
4. Απουσία αποτελεσματικών συστημάτων αντιπροσώπευσης και συμμετοχής των μελών	-
5. Ασαφές ρυθμιστικό πλαίσιο	-
6. Ελλιπής κυβερνητική υποστήριξη	30
7. Η Αναποτελεσματική μεταφορά πόρων και αρμοδιοτήτων προς τους συνεταιρισμούς	2
8. Προβλήματα οργάνωσης και διοίκησης (σε σχέση με την ερ. 9).	18

%

ΔΑΣΗ και ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΙ

Μιλάμε για Αναγκαστικούς Συνδιόκτητους Συνεταιρισμούς Δάσους και Χορτονομής, με τεράστια περιουσία, με περιορισμένη έως ελάχιστη δραστηριότητα, με πρωτόγονους τρόπους λειτουργίας και με μηδαμινά οφέλη για τα μέλη τους.

Είναι ο μόνος τομέας με πλούσιο αντικείμενο και με μηδενική απόδοση.

Οι υπάρχοντες συνδιόκτητοι συνεταιρισμοί είναι σαν μην υπάρχουν, παρά το γεγονός, ότι ο πλούτος τους είναι μεν ανυπολόγιστος, αλλά χωρίς καμιά πρακτική αξία για τα μέλη τους. Στην περίπτωση χρειάζονται ριζικές αλλαγές πολιτικής και ισχυρά κίνητρα, για αναζωογόνησή τους.

Οι σχετικές απαντήσεις που ακολουθούν είναι στην περίπτωση ιδιαίτερα διαφωτιστικές:

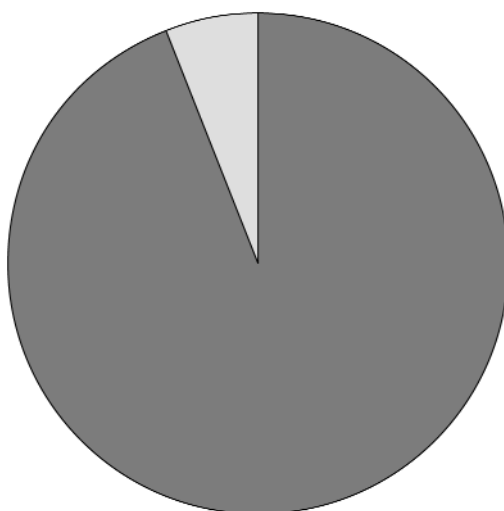
ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πόσο ικανοποιητική κρίνετε τη λειτουργία του συνεταιρισμού;

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ (στο σύνολο των ερωτηθέντων):

- % Επιτυχή 6% Μέτρια 94% Αναποτελεσματική

■ ΕΠΙΤΥΧΗ ■ ΜΕΤΡΙΑ ■ ΑΝΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ

ΚΑΤΑ ΗΛΙΚΙΑ

ΑΠΟ 30 - 45

- % Επιτυχή 4% Μέτρια 96% Αναποτελεσματική

ΑΠΟ 46 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ

- % Επιτυχή 8% Μέτρια 92% Αναποτελεσματική

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

α. Δημοτικού και Γυμνασίου

- % Επιτυχή 7% Μέτρια 93% Αναποτελεσματική

α. Λυκείου και άνω

- % Επιτυχή 5% Μέτρια 95% Αναποτελεσματική

ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

α. Από 5000 - 15000 ευρώ ετησίως

- % Επιτυχή 8% Μέτρια 92% Αναποτελεσματική

β. Από 15000 ευρώ και άνω ετησίως

- % Επιτυχή 4% Μέτρια 96% Αναποτελεσματική

ΕΤΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑ

α. 15-25 χρόνια

- % Επιτυχή 2% Μέτρια 98% Αναποτελεσματική

α. Από 26 χρόνια και άνω

- % Επιτυχή 10% Μέτρια 90% Αναποτελεσματική

**ΣΤΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΣΤΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ**

Δάση - Βοσκότοποι

Σε ποιο βαθμό κρίνετε ικανοποιητική τη συμβολή του συνεταιρισμού όσον αφορά τους παρακάτω τομείς;

Τομείς	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Π. πολύ
Αύξηση εσόδων	92	8	-	-	-
Δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης	98	2	-	-	-
Προώθηση εξαγωγών	100	-	-	-	-
Ανάπτυξη τοπικής επιχειρηματικότητας	95	5	-	-	-
Ανάπτυξη νέων προϊόντων	100	-	-	-	-
Προβολή του τόπου	100	-	-	-	-
Παραμονή ανθρώπων στον τόπο	98	2	-	-	-

%

Σημείωση: Απαντήσαν 75 ΕΠΙ ΑΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΜΕΛΩΝ

Ποιοι λόγοι σας ώθησαν να γίνετε μέλος του συνεταιρισμού;

1. Η σταθερότητα και η αξιοπιστία που προσφέρει ως προς τις πωλήσεις -
2. Η δυνατότητα προώθησης των προϊόντων στις αγορές -
3. Η χρηματοοικονομική και τεχνική υποστήριξη που προσφέρει στα μέλη του -
4. Τα πλεονεκτήματα τα οποία προκύπτουν από τις οικονομίες κλίμακας και σκοπού -
5. Τα πλεονεκτήματα συνεργατικών μοντέλων και μοντέλων δικτύωσης -
6. Η ικανότητα εξασφάλισης και πρόσβασης χρηματοδότησης για τα μέλη του από κρατικούς φορείς -
7. Άλλο: Κληρονομήθηκαν οι μερίδες των συνεταίρων 100
και η συμμετοχή είναι υποχρεωτική

%

Δάση - Βοσκότοποι

Ποιους παράγοντες θεωρείτε καθοριστικούς για την επιτυχή λειτουργία του συνεταιρισμού;

1. Πλάνο για τη μελλοντική πορεία του συνεταιρισμού	35
2. Η ανάμειξη όλων των μελών του συνεταιρισμού και η υιοθέτηση και από κοινού υποστήριξη κοινών απόψεων και στόχων	15
3. Η ύπαρξη ενός χαρισματικού ηγέτη	1
4. Συγκεκριμένο και σαφές νομικό πλαίσιο λειτουργίας και οργάνωσης	25
5. Ευελιξία και Αυτονομία	-
6. Επαρκής εξασφάλιση χρηματοδοτικών πόρων	6
7. Δικτύωση με επιχειρήσεις ή άλλους επιτυχημένους συνεταιρισμούς	6
8. Η συμμετοχή του σε εθνικά και διεθνή αναπτυξιακά προγράμματα	-
9. Η αποτελεσματική διασύνδεσή του με την τοπική κοινωνία και αυτοδιοίκηση	4
10. Η εφαρμογή αρχών διακυβέρνησης και δημοκρατικής αντιπροσώπευσης	-
11. Συνεχής εκπαίδευση/επιμόρφωση των μελών και της διοίκησης	8

%

Σε ποιες συνεταιριστικές αξίες πιστεύετε ότι βασίζεται η λειτουργία του συνεταιρισμού;

Τομείς	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Π. πολύ
Αλληλεγγύη	-	-	-	96	4
Αμοιβαία συνεργασία	-	-	-	92	8
Ισότητα ως προς την πρόσβαση	-	-	-	89	11
Δημοκρατική αντιπροσώπευση	-	-	-	94	6
Επίτευξη του κοινού σκοπού	-	-	-	100	-
Δημοκρατική και συλλογική λήψη αποφάσεων	-	-	-	90	10

%

Δάση - Βοσκότοποι

Ποια θεωρείτε ότι είναι τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει
ο συνεταιρισμός στον οποίο ανήκετε;

1. Έλλειψη επαρκούς χρηματοδότησης	-
2. Απουσία αποτελεσματικών μηχανισμών και δεκτών αξιολόγησης αποδοτικότητας	-
3. Πλημμελής εφαρμογή αρχών διαφάνειας και διοίκησης λογοδοσίας	50
4. Απουσία αποτελεσματικών συστημάτων αντιπροσώπευσης και συμμετοχής των μελών	13
5. Ασαφές ρυθμιστικό πλαίσιο	25
6. Ελλιπής κυβερνητική υποστήριξη	-
7. Η Αναποτελεσματική μεταφορά πόρων και αρμοδιοτήτων προς τους συνεταιρισμούς	-
8. Προβλήματα οργάνωσης και διοίκησης (σε σχέση με την ερ. 9).	12

%

*ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η παρακάτω ερωτήσες απαντήθηκαν
από τους συνεταιριστές όλων των παραπάνω τομέων.*

Πως κρίνετε την κυβερνητική πολιτική έναντι των συνεταιρισμών;

Επιτυχή - αποτελεσματική

11%

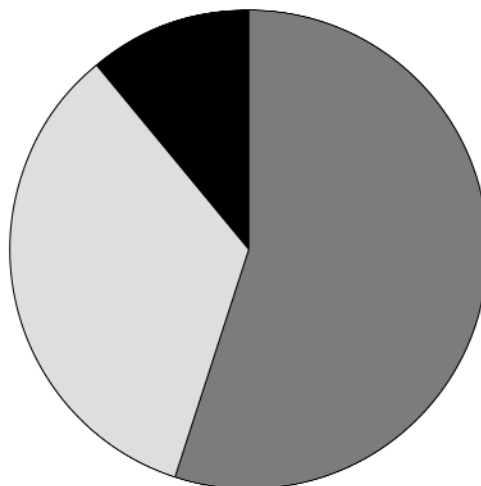
Μέτρια

34%

Αναποτελεσματική

55%

ΕΠΙΤΥΧΗ **ΜΕΤΡΙΑ** **ΑΝΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ**

Τι πιστεύετε ότι απαιτείται για τη μεταρρύθμιση της κυβερνητικής πολιτικής;

1. Εξασφάλιση πόρων προς τους συνεταιρισμούς	20
2. Μεταφορά αρμοδιοτήτων και εξουσιών	5
3. Εφαρμογή νέου, σαφούς και ευέλικτου ρυθμιστικού πλαισίου	25
4. Σύνδεση των συνεταιρισμών με τους ευρύτερους εθνικούς αναπτυξιακούς στόχους και προγράμματα για την περιφέρεια	25
5. Υλικοτεχνική υποστήριξη και παροχή εξειδικευμένης τεχνογνωσίας προς αυτούς	10
6. Παροχή κινήτρων με σκοπό την προώθηση καινοτόμων και αναπτυσσόμενων προϊόντων	15

%

Θεωρείται αναγκαία την ύπαρξη του συνεταιρισμού;

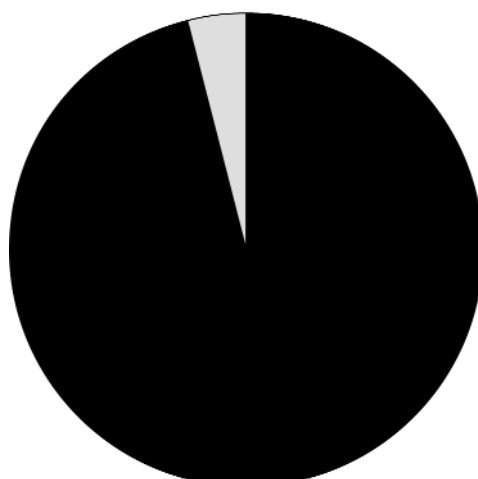
ΝΑΙ

96%

ΟΧΙ

4%

■ ΝΑΙ ■ ΟΧΙ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

Του Δημήτρη Ξυλογιάννη

Γεωπόνου - Γεωργοοικονομολόγου - Καθηγητή ΤΕΙ

2. ΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Του Αριστ. Ν. Κλήμη

Συγγραφέα

Τιμήθηκε με το Βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών για το έργο του:

"Η Αγροτική Οικονομία της Ελλάδος" (1955)

3. ΟΙ ΓΕΩΡΓΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΕΩΣ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ

ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Του Δημητρίου Θ. Πάνου

Γεωπόνου - Οικονομολόγου

Δρ Πολιτικών Επιστημών της Βόννης

τ. Διευθυντή Συνεταιρισμών Α.Τ.Ε.

4. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΑΡΤΗΣ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ ΕΤΩΝ 1882 - 84

α. Της Κατερίνας Πατσαλιά

Πολιτειολόγου και

β. Λόλας Τερζοπούλου

Δικηγόρου

5. ΤΟ ΕΝ ΗΠΕΙΡΩ ΑΓΡΟΤΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ

Του Γεωργίου Παχύ

6. Η ΔΗΜΟΚΟΠΙΑ ΑΓΩΝΙΖΟΜΕΝΗ

ΝΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΕΙ ΑΓΡΟΤΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ

Του Κων/νου Καραπάνου

7. Η ΕΞΑΓΟΡΑ ΤΟΥ ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙΟΥ

Του Γεωργίου Οικονομίδου

8. ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ - ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ

ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ 5ετούς ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ Ν. ΑΡΤΑΣ

1983 - 1987

Της Διεύθυνσης Γεωργίας Άρτας

9. Κείμενα, Άρθρα, Συνεργασίες

από την καθημερινή εφημερίδα της Άρτας

"ΝΕΟΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ"

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ: Από το αρχείο της εφημερίδας "ΝΕΟΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ"